

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav správních a sociálních věd**

Čerpání dotací Evropské unie regiony soudržnosti

Aneta Tóthová

**Bakalářská práce
2012**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2011/2012

Studijní program: Hospodářská politika a správa

Forma: Prezentace

Obor/komb.: Veřejná ekonomika a správa (VE)

Podklad pro zadání BAKALÁŔSKÉ práce studenta

PŔEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ŔÍSLO
Tóthová Aneta	Klukovická 1524, Praha - Stodůlky	E09408

TÉMA ŔESKY:

Ěerpání dotací Evropské unie regiony soudružnosti

NÁZEV ANGLICKY:

Drawdown of grant of the European Union Cohesion Regions

VEDOUcí PRÁCE:

PhDr. Miloš Charbuský, CSc. - UVSP

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cílem mé bakalářské práce je seznámení se ze způsobem možnosti získání dotací z Evropské unie do regionů soudružnosti.

Obsah:

- Popis NUTS v ĚR
- Jak lze ěrpat dotace do regionů soudružnosti z fondů Evropské unie
- Regionální operační programy

SEZNAM DOPORUĚNÉ LITERATURY:

Zdroje:

- Evropská unie regionům. Praha: Delegace Evropské komise v Ěeské republice, 2002. 46 s. ISBN 80-238-8523-5.
- KOKOŠKA, Vladimír. Aktuální praktický průvodce ěerpáním finančních prostředků a podpůrné pomoci z programů státní podpory a Evropské unie: základní dílo; stav duben 2004. Praha: Verlag Dashöfer, 2004. ISBN 80-86229-81-5.
- Regiony NUTS v Evropské unii. Praha: Ěeský statistický úřad, 2006. 141 s. ISBN 80-250-1212-3.
- Borgen: na dotace s jistotou [online]. 2011 [cit. 2011-06-10]. Dotace EU aktuálně. Dostupné z WWW: <http://www.dotacni.info/>.
- Regionální operační program střední Ěechy [online]. 2008 [cit. 2011-06-10]. Dokumenty k ROP. Dostupné z WWW: <http://www.ropstrednicechy.cz/documents.php?mid=af1d8678-8830-102b-a7b4-00e0814daf34>.
- Regionální rada: NUTS II Severovýchod [online]. 2009 [cit. 2011-06-10]. Regionální operační program NUTS II Severovýchod. Dostupné z WWW: <http://www.rada-severovychod.cz/regionalni-operacni-program-nuts-ii-sv>.

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2012

Aneta Tóthová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce panu PhDr. Miloši Charbuskému za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za jejich pevné nervy při psaní této práce, Tomášovi Voříškovi za podporu při studiu a tisk, Martinu Hrbkovi za revizi textu a Martině Zachurčokové za pomoc při formátování práce.

ANOTACE

Má práce na téma Čerpání dotací Evropské unie regiony soudržnosti má za úkol čtenáře seznámit s regionální politikou, s územním členěním na jednotky NUTS, dále s fondy, ze kterých je možno dotace čerpat, důležité je i seznámit čtenáře se strukturou operačních programů. Vrchol práce je kapitola zaměřená na čerpání dotací, kde jsem přesně popsala postup, jak lze o dotaci požádat.

KLÍČOVÁ SLOVA

NUTS, fond, operační program, cíl, dotace, region, soudržnost.

TITLE

Drawdown of grant of the European Union Cohesion Regions

ANNOTATION

My work on Drawdown grants of the European Union cohesion regions is designed to acquaint the reader with regional policy, with a territorial breakdown at NUTS units, with further funds from which grants can be drawn. The important thing is to acquaint the reader with the structure of operational programs. The top section of work is focused on utilization of subsidies, where I described the process how to exactly apply for a grant.

KEYWORDS

NUTS, fund, operational program goal, funding, region, cohesion.

OBSAH

ÚVOD	13
1.1 REGIONÁLNÍ POLITIKA.....	15
1.2 PRINCIPY REGIONÁLNÍ POLITIKY	15
1.3 CÍLE	16
1.4 CÍLE REGIONÁLNÍ POLITIKY EU PRO OBDOBÍ 2000 – 2006	16
1.4.1 Cíl 1 – Podpora rozvoje zaostávajících regionů.....	16
1.4.2 Cíl 2 – Podpora hospodářské a společenské přeměny oblastí, jež čelí strukturálním problémům.....	16
1.4.3 Cíl 3 – Modernizace systémů vzdělávání a podpora zaměstnanosti	17
1.5 CÍLE REGIONÁLNÍ POLITIKY PRO OBDOBÍ 2007 – 2013.....	17
1.5.1 Cíl 1 – Konvergence.....	17
1.5.2 Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.....	17
1.5.3 Cíl 3 – Evropská územní spolupráce.....	17
1.6 DRUHY PROGRAMOVACÍCH DOKUMENTŮ PRO OBDOBÍ 2007 - 2013	18
2 ÚZEMNÍ ČLENĚNÍ – ÚZEMNÍ JEDNOTKY NUTS	20
2.1 HISTORIE NUTS	20
2.2 KLASIFIKACE NUTS.....	20
2.3 REGIONY SOUDRŽNOSTI – CHARAKTERISTIKA	22
2.3.1 Silné stránky regionů soudržnosti	22
2.3.2 Slabé stránky regionů soudržnosti	22
3 FONDY EVROPSKÉ UNIE	23
3.1 PŘEDVSTUPNÍ FONDY	23
3.1.1 Fond Phare	24
3.1.2 Fond ISPA.....	24
3.1.3 Program SAPARD.....	25
3.2 FOND SOUDRŽNOSTI (KOHEZNÍ FOND)	25
3.3 STRUKTURÁLNÍ FONDY.....	26
3.3.1 Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF).....	26
3.3.2 Evropský sociální fond.....	26
3.3.3 Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond.....	27
3.3.4 Finanční nástroj pro podporu rybolovu.....	27
3.4 INICIATIVY SPOLEČENSTVÍ	28
4 STRUKTURA OPERAČNÍCH PROGRAMŮ	29

4.1	STRUKTURA OPERAČNÍCH PROGRAMŮ PRO OBDOBÍ 2000 – 2006	29
4.1.1	<i>Operační programy Cíle 1</i>	29
4.1.2	<i>Operační programy Cíle 2 a 3</i>	30
4.2	STRUKTURA OPERAČNÍCH PROGRAMŮ PRO OBDOBÍ 2007 – 2013	31
4.2.1	<i>Operační programy pro cíl Konvergence</i>	31
4.2.2	<i>Operační programy cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost</i>	42
4.2.3	<i>Operační programy cíle Evropská územní spolupráce</i>	44
5	ČERPÁNÍ DOTACÍ	46
5.1	POSTUP PŘI PŘÍPRAVĚ, REALIZACI A UKONČENÍ PROJEKTU	46
5.2	APLIKACE BENEFIT7+	48
5.3	REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM REGIONU SOUDRŽNOSTI STŘEDNÍ ČECHY	54
5.4	REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM REGIONU SOUDRŽNOSTI SEVEROVÝCHOD.....	56
5.5	KOMPARACE REGIONŮ NUTS II SEVEROVÝCHOD A NUTS II STŘEDNÍ ČECHY.....	58
	ZÁVĚR	60
	POUŽITÉ ZDROJE	62

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky v období 2007 – 2013	18
Tabulka 2: Definice územních statistických jednotek NUTS	21
Tabulka 3: Přehled ročních přidělů z předvstupních fondů pro kandidátské země EU od roku 2000 (v mil. EUR, v cenách roku 1999)	24
Tabulka 4: Odpovědnost za Operační programy a čerpání Cíle 1.....	30
Tabulka 5: Rozdělení prostředků mezi strukturální fondy, fond soudržnosti a Iniciativy společenství v České republice v období 2004 – 2006, v mil. Eur	31
Tabulka 6: Tematické operační programy.....	36
Tabulka 7: Regionální operační programy	42
Tabulka 8: Operační programy cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	44
Tabulka 9: Souhrn operačních programů	45
Tabulka 10: Struktura ROP Střední Čechy	54
Tabulka 11: Údaje o projektech ROP Střední Čechy.....	55
Tabulka 12: Údaje o stavu čerpání finančních prostředků ROP Střední Čechy	55
Tabulka 13: Struktura ROP severovýchod.....	56
Tabulka 14: Údaje o projektech ROP Severovýchod	57
Tabulka 15: Údaje o stavu čerpání finančních prostředků ROP Střední Čechy.....	57

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1: ROZDĚLENÍ NUTS V ČR.....	21
OBRÁZEK 2: FINANČNÍ PROSTŘEDKY OP	45
OBRÁZEK 3: VZTAH POLITIKY HSS A PROJEKTU ŽADATELE O FINANČNÍ PODPORU	46
OBRÁZEK 4: REGISTRACE	48
OBRÁZEK 5: KONTO ŽÁDOSTI	49
OBRÁZEK 6: SEZNAM FORMULÁŘŮ	50
OBRÁZEK 7: ROP STŘEDNÍ ČECHY.....	51
OBRÁZEK 8: IDENTIFIKACE ŽÁDOSTI.....	51
OBRÁZEK 9: INFORMACE O PROJEKTU	52
OBRÁZEK 10: INFORMACE O PROJEKTU	52
OBRÁZEK 11: PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PROJEKTU	53

SEZNAM ZKRATEK

EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FIFG	Finanční nástroj pro řízení rybolovu
FS	Fond soudržnosti
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NRP	Národní rozvojový plán
OP	Operační program
ROP	Regionální operační program
RR	Regionální rada
SOP	Sektorový operační program
ÚRR	Úřad regionální rady

ÚVOD

Téma Čerpání dotací Evropské unie regiony soudržnosti jsem si vybrala proto, že mi toto téma přijde velice zajímavé a stále aktuální. I když já osobně jsem euroskeptik, dokážu uznat, že i Evropská unie pro nás, jakožto jejího člena, dokáže udělat i něco pozitivního. Velice se mi líbí, že nás pomocí operačních programů podporuje a naše území se tím pádem stává lukrativnější pro nás, jakožto občany této republiky, ale také pro zahraniční investory.

Cílem mé Bakalářské práce je seznámit se s Regionální politikou, která vše v Evropské unii, co se týče dotací, organizuje. V další kapitole popíši územní členění, dle územních statistických jednotek NUTS. Ve třetí kapitole se zabývám Fondy Evropské unie. Ty jsou dle mého názoru velice důležité, jelikož veškeré dotace na operační programy plynou z nich. V předposlední kapitole rozeberu Strukturu operačních programů, a to jak za programovací období minulé, tak za programovací období současné. Poslední a dle mého názoru nejdůležitější kapitolou je popis čerpání dotací, Aplikace Benefit7+, která slouží jako aplikace k podání žádosti o dotaci. Dále se v této kapitole zabývám podrobněji regionem soudržnosti NUTS II Severovýchod a NUTS II Střední Čechy, které i následně porovnávám.

Podklady pro svou práci jsem čerpala převážně z knih a oficiálních internetových stránek zabývajících se problematikou fondů Evropské unie a konkrétními regiony soudržnosti.

Ve své práci jsem použila 11 knižních zdrojů a 16 internetových zdrojů. Co se týče bibliografických zdrojů, na toto téma nevyšlo příliš knih. Většinu z nich jsem si půjčovala z knihoven po celé Praze. Když už jsem však na nějakou tu knihu narazila, musela jsem se potýkat s jejím datem vydání. Byly to knihy většinou staršího vydání, týkající se minulého programovacího období, tzn. období 2004 – 2006. Na programovací období 2007 – 2013 jsem všeho všudy našla 3 knihy, nejspíše proto, že toto období stále ještě trvá a ministerstvo vnitra publikuje veškeré informace o programovacím období až po jeho skončení. Z knih bych vyzdvihla knihu „Regionální disparity a jejich řešení“, nejen že se jedná o knihu aktuální, ale i velice pěkně zpracovanou, se spoustou zajímavých a důležitých informací.

Avšak s internetovými zdroji jsem byla velice spokojená. Vyzdvihla bych internetovou stránku Fondů Evropské unie, www.strukturalni-fondy.cz, na kterých jsem opravdu našla veškeré informace, které jsem potřebovala. Stránky jsou výborně, přehledně a jednoduše zpracované a vyznat se v nich není vůbec žádný problém. Když jsem si nevěděla s něčím rady, mohla jsem se na tyto stránky obrátit s vědomím, že dotyčnou informaci na těchto

stránkách určitě naleznu. Na stránkách je přehledně zpracováno jak programovací období 2004 – 2006, tak programovací období 2007 – 2013.

Věřím, že pro čtenáře mé práce bude toto téma stejně tak zajímavé, jako pro mne.

1.1 Regionální politika

Evropská Unie je dobře ekonomicky prosperující oblastí. Ovšem skládá se z až 250 různých regionů, které na tom nejsou ekonomicky stejně dobře. Tyto rozdíly mezi jednotlivými regiony mohou být dány různými faktory, například rozvinutostí, zemědělskou polohou, náboženstvím či hospodářstvím. Regionální politika EU je prostředkem jak pro vyjádření finanční solidarity, tak mocnou hnací silou ekonomické integrace.

Solidarita a soudružnost jsou klíčovými hodnotami, na nichž je založena regionální politika EU. [24, str. 11]

Mezi členskými státy i mezi jednotlivými oblastmi v rámci jejich vnitrostátního území existují výrazné rozdíly. Státy, které lze nazvat jádrem EU – země Beneluxu, částí Francie, Německa a severní Itálie – měly vždy vyšší příjem na jednoho obyvatele a rozvinutější infrastrukturu než zbytek EU.

Díky strukturální politice EU je nyní prosperita rozprostřena na území EU daleko rovnoměrněji.

Smyslem regionální politiky je tedy podporovat harmonický a vyvážený rozvoj regionů, snižování nezaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů, snižování regionálních disparit, ochrana životního prostředí a zabezpečení rovných příležitostí pro muže i ženy. [23, str. 12]

1.2 Principy regionální politiky

Regionální politika vychází ze 7 základních principů: [24, str. 14 – 15]

- 1.) princip koncentrace – jde o koncentraci úsilí, tj. prostředky jsou využívány pouze k realizaci projektů podle předem stanovených cílů. Prostředky jsou navíc nacíleny do regionů s největšími problémy a jsou přidělovány na projekty maximálně napomáhající řešení těchto problémů;
- 2.) princip partnerství – na základě tohoto principu dochází k navázání velmi úzké spolupráce mezi orgány na všech úrovních, které společně rozhodují o alokaci finančních prostředků z fondů;
- 3.) princip programování – prostředky fondů jsou programově vkládány do víceletých a všeoborových programů, jejichž vypracováním jsou pověřeny vlády jednotlivých členských zemí
- 4.) princip adicionality – prostředky fondů mají pouze doplňovat investice vynakládané jednotlivými členskými státy

- 5.) princip monitorování a vyhodnocování – před schválením konkrétního projektu musí být podrobně vyhodnoceny jeho dopady, velký důraz se klade také na průběžné monitorování realizace a následné zhodnocení skutečných přínosů projektu;
- 6.) princip solidarity – prolíná se celkovou koncepcí regionální politiky
- 7.) princip subsidiarity – je základním principem, na němž je založena celá evropská integrace. Znamená nutnost realizovat jednotlivé akce na co nejnižší možné úrovni rozhodování, je-li možné tuto realizaci zajistit. V rámci regionální politiky je tento princip uplatňován při výběru projektů k realizaci a jejich následné kontrole příslušnými národními orgány.

1.3 Cíle

Strukturální fondy, ale i jiné stávající finanční nástroje se soustřeďují na určité, předem definované oblasti, a přispívají tak k dosažení tzv. prioritních cílů. Pro každé programovací období Unie určuje Cíle, na něž se finanční pomoc z prostředků Unie zaměřuje. [22, str. 68]

1.4 Cíle regionální politiky EU pro období 2000 – 2006

Vzhledem k tomu, že toto období je již obdobím minulým, shrnu jej pouze stručně.

V souladu se snahou o větší efektivnost vynakládaných prostředků bylo pro období 2000 – 2006 rozhodnuto o naplnění tří cílů, a to dvou regionálních a jednoho horizontálního pro lidské zdroje. [2, str. 10]

1.4.1 Cíl 1 – Podpora rozvoje zaostávajících regionů

Cíl je zaměřen na investice do výroby a na trvale udržitelný rozvoj. Regiony na něž se tento cíl vztahuje, odpovídají úrovni 2 Nomenklatury územních statistických jednotek, jejichž HDP na obyvatele, měřený paritou kupní síly a vypočtený na základě údajů ze Společenství za poslední tři léta, je menší než 75% průměru Společenství. Do těchto regionů se investovalo 70% dostupných prostředků.

1.4.2 Cíl 2 – Podpora hospodářské a společenské přeměny oblastí, jež čelí strukturálním problémům

Jde o podporu oblastí potýkajících se s restrukturalizací. Patří sem všechny průmyslové, městské i venkovské oblasti, které nespádají pod Cíl 1. Městské oblasti, které usilují o finanční podporu v rámci tohoto cíle, musí vykazovat vysokou míru dlouhodobé nezaměstnanosti, narůstající kriminalitu, špatnou úroveň školství nebo zhoršení životního prostředí.

1.4.3 Cíl 3 – Modernizace systémů vzdělávání a podpora zaměstnanosti

Opatření financována v rámci Cíle 3 se uplatňují v celé Unii s výjimkou oblastí, na které se vztahuje Cíl 1. Na realizaci Cíle 3 se vynakládá 12,3 % celkových prostředků. [24, str. 16]

1.5 Cíle regionální politiky pro období 2007 – 2013

V období 2007 – 2013 sleduje regionální politika také tři cíle, k jejichž dosažení má v evropském střednědobém rozpočtovém rámci prostřednictvím strukturálních fondů Fondu soudržnosti vyčleněno 347 miliard eur.

1.5.1 Cíl 1 – Konvergence

Podpora hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem na obyvatele nižším než 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Dále jsou k čerpání z tohoto cíle způsobilé státy, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele je nižší než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Tento cíl je financovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje, Evropského sociálního fondu a FS a v České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hlavního města Prahy.

1.5.2 Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Podpora regionů na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do Cíle konvergence. Tento cíl je financovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje a Evropského sociálního fondu a v České republice pod něj spadá Hlavní město Praha.

1.5.3 Cíl 3 – Evropská územní spolupráce

Podpora příhraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Dále je podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl je financovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje a v České republice do něj spadají všechny regiony. [27]

Tabulka 1: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky v období 2007 – 2013

Cíl	Fondy pro EU		Fondy pro ČR	
Konvergence	283 mld. €	81,54 %	25,88 mld. €	96,98 %
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. €	15,95 %	419,09 mil. €	1,56 %
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. €	2,52 %	389,05 mil. €	1,46 %
Celkem	347 mld. €	100,01 %	26,69 mld. €	100,00 %

Zdroj: Wwww.strukturalni-fondy.cz

Z tabulky tedy vyplývá, že České republice bylo z evropských fondů pro období 2007 – 2013 přiděleno 26,69 miliard eur. Aby čerpání těchto peněz bylo úspěšné, musí český stát přidat nejméně 4 miliardy eur, jelikož Evropská unie financuje maximálně 85 % výdajů z aktivit uskutečněných v rámci regionální politiky.

1.6 Druhy programovacích dokumentů pro období 2007 - 2013

Národní rozvojový plán (NRP)

Definuje strategii rozvoje České republiky. NPR vychází z textů nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti, jeho strategie se opírá o nejdůležitější evropské a české strategické dokumenty. Zajišťuje návaznost Strategických obecných zásad Společenství a národních strategických dokumentů, tj. povinnost vyplývající z textů jednotlivých českých strategických materiálů.

Národní strategický referenční rámec (NSRR)

Patří mezi nejdůležitější dokumenty ČR vztahující se k oblasti fondů EU. NSRR představuje základní programový dokument ČR pro využívání fondů Evropské unie v období 2007 – 2013. Zpracování Národního strategického referenčního rámce ČR vychází z povinností, které stanovuje EU každému členskému státu, který chce čerpat prostředky z evropských fondů. Východiskem pro zpracování NSRR byl NRP, který slouží Ministerstvu pro místní rozvoj jako podkladový materiál o vyjednávání NSRR s Evropskou komisí. [12, str. 19]

Operační programy (OP)

Jsou základním strategickým dokumentem finanční a technické podpory pro konkrétní tematickou oblast nebo konkrétní region soudržnosti, který zpracovávají členské země EU. V OP jsou podrobně popsány cíle a priority, kterých chce členská země v dané oblasti dosáhnout v aktuálním programovacím období. [1, str. 8]

2 ÚZEMNÍ ČLENĚNÍ – ÚZEMNÍ JEDNOTKY NUTS

Každý členský stát EU má za sebou samostatný vývoj územněsprávního členění respektujícího přirozené potřeby státní správy a obyvatel. Z tohoto důvodu existuje v Evropské unii 27 různých systémů správního členění, což omezuje možnosti vzájemného statistického a ekonomického srovnávání regionů pro účely politiky hospodářské a sociální soudržnosti. [12, str. 17]

2.1 Historie NUTS

Klasifikace NUTS (z francouzského La nomenclature des unités territoriales statistiques) byla vytvořena Evropským statistickým úřadem Eurostatem před více než 25 lety s cílem mít k dispozici jednotné členění územních jednotek pro regiony statistiky v Evropské unii. Je užívána v unijní legislativě od roku 1988 – opatření č. 2052/1988, o úkolech Strukturálních fondů, Úřední věstník EU, L185 ze dne 15. 7. 1988. Ale až v květnu 2003 po tříletých přípravách Evropský parlament a Rada přijaly Nařízení o vytvoření společné klasifikace územních statistických jednotek NUTS č. 1059/2003 – úřední věstník EU, L 154 ze dne 21. června 2003. Od 1. května 2004 byly do klasifikace NUTS přidány regiony 10 nových členských států a příslušné nařízení bylo doplněno o novou přílohu popisující tyto nové regiony. [13, str. 5]

2.2 Klasifikace NUTS

Klasifikace je určena především pro tyto účely: [23, str. 23]

1. pro potřebu regionální politiky EU, na základě které je podle jednotlivých cílů poskytována pomoc ze strukturálních fondů,
2. pro potřebu regionálních statistik členských států EU (zejména z důvodu komparace srovnatelných území),
3. pro provádění analytických rozborů ekonomických ukazatelů v jednotlivých regionech a možnosti vyhodnocování zásahů regionální politiky.

Klasifikace NUTS má celkem pět úrovní:

V České republice je to konkrétně takto: [25]

NUTS 1 – Česká republika;

NUTS 2 – oblast regionů soudržnosti – v České republice celkem 8, a to:

- NUTS 2 Praha - je tvořen územím hl. m. Prahy;
- NUTS 2 Střední Čechy - je tvořen územím Středočeského kraje;
- NUTS 2 Jihozápad - je tvořen územím krajů Jihočeského a Plzeňského;
- NUTS 2 Severozápad - je tvořen územím krajů Karlovarského a Ústeckého;
- NUTS 2 Severovýchod - je tvořen územím krajů Libereckého, Královehradeckého a Pardubického;
- NUTS 2 Jihovýchod - je tvořen územím krajů Vysočina a Jihomoravského;
- NUTS 2 Střední Morava - je tvořen územím krajů Olomouckého a Zlínského;
- NUTS 2 Moravskoslezsko - je tvořen územím kraje Moravskoslezského.

Obrázek 1: Rozdělení NUTS v ČR

Zdroj: <http://www.topgrant.cz/programy2.html>

Pro potřeby strukturální a regionální politiky jsou důležité tzv. NUTS 2, kterých je v České republice 8 a zhruba odpovídají území s jedním milionem obyvatel, a NUTS 3, kterých je v České republice 14 (kraje).

Tabulka 2: Definice územních statistických jednotek NUTS

Jednotka	Minimální počet obyvatel	Maximální počet obyvatel
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: Jak získat finanční zdroje Evropské unie

NUTS IV, neboli LAU I jsou v České republice okresy, kterých je 76 plus 15 pražských obvodů a NUTS V, neboli LAU II jsou v České republice obce, kterých je 6249.

2.3 Regiony soudržnosti – charakteristika

Jelikož se moje bakalářská práce zabývá regiony soudržnosti (čili NUTS II), budu se jejich charakteristice věnovat podrobněji.

2.3.1 Silné stránky regionů soudržnosti

- kvalifikovaná, adaptabilní a relativně levná pracovní síla;
- vybudování řady výrobních kapacit na základě přímých zahraničních investic a úspěšný rozvoj malého a středního podnikání;
- dostatečně hustá regionální síť silnic a železnic a dobrá úroveň telekomunikační sítě;
- vyhovující síť zařízení pro kulturní a osvětové aktivity
- trvalé investice do ochrany životního prostředí;
- přírodní a kulturně historický potenciál pro cestovní ruch.

2.3.2 Slabé stránky regionů soudržnosti

- obtížné podmínky pro vznik nových podnikatelských subjektů a rozvoj stávajících malých a středních podniků
- nedostatek komplexních služeb pro podnikatele a investory;
- špatná kvalita regionální silniční sítě
- nedostatečná dopravní obslužnost okrajových částí regionů;
- celoplošně vysoká a neklesající míra nezaměstnanosti s výraznými regionálními rozdíly;
- růst rizikových skupin obyvatelstva a patologických jevů, nejen ve městech, ale i na venkově;
- zaostávající vybavenost pro likvidaci tuhých i splaškových odpadů;
- nízká konkurenceschopnost venkovské ekonomiky
- dlouhodobě narůstající nedostatek pracovních příležitostí na venkově;
- nedostatečná úroveň materiální základny cestovního ruchu a jeho nízkého využívání pro ekonomický a sociální rozvoj obcí a regionů. [24, str. 39 – 40]

3 FONDY EVROPSKÉ UNIE

Strukturální fondy jsou nástrojem k dosahování ekonomické a strukturální soudružnosti EU. Prostředky z těchto fondů jsou určeny na pomoc méně rozvinutým regionům, regionům potýkajících se se strukturálními problémy a na podporu adaptace a modernizace politik a systémů vzdělávání, odborné přípravy zaměstnanosti.

Ovšem každý stát před vstupem do EU má právo na to, využívat zdroje z takzvaných předvstupních fondů EU.

V České republice byly jako předvstupní fondy využívány:

- 1.) Phare
- 2.) ISPA
- 3.) program SAPARD

Systém strukturálních fondů je k tomuto roku následující:

- 1.) Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)
- 2.) Evropský sociální fond (ESF)

Tyto fondy jsou určeny na podporu chudších nebo jinak znevýhodněných regionů.

Poté tu máme Fond soudružnosti (FS), který je určen na podporu chudších a zaostalejších států. Není to tedy strukturální fond jako fondy předešlé.

A také si musíme připomenout fondy, které již byly zrušeny anebo být fondy přestaly. To jsou:

- 1.) Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG)
- 2.) Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF).

Jako poslední možný, zvláštní nástroj financování jsou Iniciativy společenství.

3.1 Předvstupní fondy

Předvstupní nástroje EU byly určeny pro kandidátské země, s cílem napomáhat při řešení konkrétních úkolů zavedením evropské legislativy. Realizace předvstupních nástrojů bude po vstupu ČR do EU nahrazena možností využívat strukturální fondy EU a Fondu Soudružnosti. Projekty realizované prostřednictvím předvstupních nástrojů však budou dobíhat až do roku 2006.

Výše podpor z předvstupních nástrojů pochopitelně nedosahovala objemu, který má ČR jako řádný člen EU k dispozici nyní (cca 1/3 prostředků). Po vstupu ČR do EU došlo také k významnému systematickému posunu v organizaci čerpání pomoci z EU. Zatímco předvstupní fondy byly realizovány na základě tzv. projektového přístupu, kdy Evropská komise prostřednictvím evropské delegace v Praze schvalovala výběr jednotlivých projektů a současně nesla celkovou odpovědnost za nakládání s finančními prostředky, pro pomoc ze strukturálních fondů EU je uplatňován přístup programový. ČR vytvoří program rozvoje (Národní rozvojový plán), který poté schválí Evropská komise. Členskému státu však zůstává následná odpovědnost za výběr projektu a nakládání s prostředky alokovanými ze strukturálních fondů. Mezi předvstupní nástroje působící v ČR patří fondy Phare, ISPA a program SAPARD. [11, str. 22]

Tabulka 3: Přehled ročních přidělů z předvstupních fondů pro kandidátské země EU od roku 2000 (v mil. EUR, v cenách roku 1999)

Členský stát	Phare	ISPA		SAPARD
		Minimum	Maximum	
Bulharsko	100	83,2	124,8	52,1
Česká republika	79	57,2	83,2	22,1
Estonsko	24	20,8	36,4	12,1
Maďarsko	96	72,8	104,0	38,1
Lotyšsko	30	36,4	57,2	21,8
Litva	42	41,6	62,4	29,8
Polsko	398	312,0	384,8	168,7
Rumunsko	242	208,0	270,4	150,6
Slovensko	49	36,4	57,2	18,3
Slovinsko	25	10,4	20,8	6,3
Celkem	1 085	-	-	520,0

Zdroj: Delegace Evropské komise, 2002

3.1.1 Fond Phare

Jeho činnost byla zahájena v roce 1989. Program poskytoval nevratnou pomoc. Byl určen na zlepšování práce institucí, správních orgánů a veřejných úřadů, které mají zajistit náležité uplatňování legislativy Společenství, dále na pomoc investicím do sociální a hospodářské sféry, kde je jich nejvíce zapotřebí (infrastruktura, podnikání, sociální opatření). Česká republika využívala fond Phare od roku 1990.

Po vstupu ČR do EU byl fond Phare nahrazen Evropským fondem regionálního rozvoje a Evropským sociálním fondem. [3, str. 18 – 21]

3.1.2 Fond ISPA

Program ISPA představuje další z nástrojů předvstupní pomoci. Je to nástroj předvstupních strukturálních politik. Po vzniku Kohezního ve Společenství se tento fond podílí na

financování velkých investičních projektů v oblasti ochrany životního prostředí a budování dopravních sítí v kandidátských zemích.

ISPA je předvstupní fond, který funguje stejně jako kohezní fond EU, to znamená, že není řízen regionálně, ale centrálně. Nejedná se o kompletní, ale sektorovou podporu, nemá programový, ale projektový přístup. [3, str. 19, 24 – 25]

3.1.3 Program SAPARD

Je to speciální předvstupní program určen pro podporu zemědělství a rozvoj venkova. Podporuje snahy kandidátských zemí o připojení ke Společné zemědělské politice EU. Program zahrnuje širokou škálu opatření zaměřených na úpravu zemědělských struktur, na kvalitu potravin a ochranu spotřebitelů, na rozvoj venkova, na ochranu životního prostředí a na technickou pomoc.

Program SAPARD není povinným programem pro venkov a zemědělství, ale programem pobídkovým, inspiračním a podpůrným. [3, str. 19, 26]

3.2 Fond soudržnosti (Kohezní fond)

V roce 1993 Maastrichtská smlouva založila Kohezní fond neboli Fond soudržnosti – nástroj solidarity, který pomáhá slabším zemím splnit kritéria pro vstup do Hospodářské a měnové unie, tzv. maastrichtská kritéria. Pomoc směřuje do dopravní infrastruktury a životního prostředí a poskytuje se zemím, jejichž hrubý národní produkt na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU.

Fond soudržnosti EU je doplňkovým fondem, nikoli strukturálním. Jeho cílem je posílit hospodářskou a sociální soudržnost.

Přestože pomoc poskytovaná z Kohezního fondu doplňuje pomoc ze Strukturálních fondů, existují zde určité rozdíly.

Kohezní fond: [22, str. 65]

- poskytuje pomoc danému státu na národní úrovni (pomoc ze Strukturálních fondů je většinou určena úrovni regionální);
- financuje přímo přesně definovaný projekt (na rozdíl od financování programu, který připravuje členský stát u Strukturálních fondů);
- financuje „velké infrastrukturální projekty“ v oblasti životního prostředí a dopravy.

3.3 Strukturální fondy

Jádro regionální a strukturální politiky EU tvoří strukturální fondy. Ty se přímo zaměřují na snižování rozdílů mezi regiony členských států a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí. Peníze ze Strukturálních fondů jsou čerpány v rámci několikaletých cyklů a na základě definování jasných cílů a priorit. [1, str. 3]

3.3.1 Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

Jeho posláním je vyrovnat regionální rozdílnosti ve Společenství a podporovat stabilní a udržitelný rozvoj. Byl založen v roce 1975, aby poskytoval finanční podporu programům regionálního rozvoje, zaměřeným na nejvíce znevýhodněné regiony. Dodnes je objemem finančních prostředků největším strukturálním fondem.

Jeho cílem je pomoci snížit socio-ekonomickou nerovnováhu mezi regiony zemí EU. V období 2000 – 2006 poskytoval ERDF finanční pomoc v rámci prvních dvou cílů strukturálních fondů. V období 2007 – 2013 poskytuje ERDF finanční pomoc ve všech třech cílech.

Jeho hlavním cílem je prosazovat hospodářskou a sociální soudržnost v EU snižováním rozdílů mezi regiony nebo sociálními skupinami.

Finanční pomoc z ERDF je hlavně zaměřena na: [24, str. 20]

- podporu malých a středních podniků;
- prosazování produktivních investic;
- zlepšování infrastruktury;
- pokračování místního rozvoje;
- investice do vzdělání, zdraví a rozvoje místního potenciálu;
- investice zaměřené na životní prostředí.

Konečným cílem pomoci ERDF je vytvořit pracovní místa podporou konkurenceschopného a udržitelného rozvoje.

3.3.2 Evropský sociální fond

ESF byl založen v roce 1960 a je hlavním nástrojem sociální politiky a zaměstnanosti EU. ESF byl založen již Římskou dohodou a je tudíž nejstarším strukturálním fondem. ESF je hlavním finančním nástrojem, přes který EU převádí své cíle strategické politiky zaměstnanosti do praxe. Pomoc z ESF je zaměřena především na nezaměstnanou mládež, dlouhodobě nezaměstnané a sociálně znevýhodněné skupiny žen.

Prostředky tohoto fondu by měly především napomoci integraci nezaměstnaných osob a osob dlouhodobě nezaměstnatelných, rychlejšímu zapojení mladých lidí do pracovního procesu, adaptaci pracovníků na průmyslové změny, uplatňování stejných příležitostí na trhu práce, stabilizaci a dalšímu růstu zaměstnanosti, podpoře lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji a dalšímu zkvalitnění vzdělávání a kvalifikace. [24, str. 20 – 21]

3.3.3 Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond

Dělil se na část záruční, kterou tvořilo okolo 95 % všech výdajů fondu a sloužilo v naprosté většině případů pro financování Společné zemědělské politiky; a část podpůrnou, která disponovala pouze zhruba dvacetinou celkových financí fondu. Tato část se podílela na financování operací, které byly zaměřeny na: [23, str. 17]

- podporu zemědělství v horských a podhorských oblastech;
- pomoc mladým farmářům;
- optimalizaci struktury a kvality zemědělské produkce;
- konverzi, diverzifikaci, reorientaci a podporu kvality zemědělské produkce;
- rozvoj venkovské infrastruktury.

Záruční část fondu se starala o různá finanční opatření – vývozní kompenzace, stabilizace cen, atd. a orientační část měla za úkol podporovat modernizaci a racionalizaci zemědělské výroby. [23, str. 17]

Do roku 2006 byla jeho podpůrná sekce řazena mezi strukturální fondy EU, neboť poskytovala podporu modernizaci a zlepšování struktury ekonomických aktivit v zemědělství a na venkově. Od roku 2007 se již nejedná o strukturální fond, financuje pouze aktivity společné zemědělské politiky EU. [26]

3.3.4 Finanční nástroj pro podporu rybolovu

Fond přispíval k vyváženému čerpání zdrojů v oblasti rybolovu nebo k revitalizaci oblastí závislých na rybolovu.

Z prostředků FIG byly spolufinancovány: [26]

- rozvoj chovu ryb;
- ochrana některých přímořských oblastí;
- vybavení rybářských přístavů;
- výroba a obchod s rybími výrobky.

Tento finanční nástroj začal fungovat od roku 1994 a jeho cílem byla podpora přímořských regionů a restrukturalizace rybářského odvětví. Mezi strukturální fondy byl zařazen v roce

2000. [22, str. 17] FIG patřil mezi strukturální fondy EU do roku 2006, od počátku programovacího období 2007—2013 již nespadá pod politiku HSS. [26]

3.4 Iniciativy společenství

Iniciativy Společenství jsou zvláštním nástrojem strukturální politiky k řešení specifických problémů, dotýkajících se celého území EU, které doplňují jiné programy, nebo usnadňují jejich provádění. Tyto iniciativy vyhláší a řídí Evropská komise z Bruselu, která dává podnět, teprve následně je projednávána s dotyčným členským státem. [11, str. 16]

Iniciativy společenství v období 2000 – 2006

- EQUAL: nadnárodní spolupráci při prosazování nových prostředků v boji proti všem formám diskriminace a nerovnosti na trhu práce;
- INTERREG III: podpora příhraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce;
- URBAN: hospodářská a sociální obnova městských oblastí postižených krizí;
- LEADER+: rozvoj venkova.

Česká republika se v minulém období účastnila iniciativy EQUAL a INTERREG III. [22, str. 70]

4 STRUKTURA OPERAČNÍCH PROGRAMŮ

V této kapitole rozeberu strukturu operačních programů dle cílů v minulém období (2000 – 2006) a období současném (2007 – 2013).

4.1 Struktura operačních programů pro období 2000 – 2006

4.1.1 Operační programy Cíle 1

Operační programy cíle 1 byly financovány ze strukturálních fondů a byly realizovány ve všech regionech ČR kromě Prahy, protože Cíl 1 směřoval k podpoře růstu regionů s hrubým domácím produktem na obyvatele pod 75 % průměru EU.

Byly to operační programy: [9]

- **OP Infrastruktura:** Globálním cílem OP infrastruktura je ochrana a zlepšování stavu životního prostředí a rozvoj a zkvalitňování dopravní infrastruktury při respektování principů udržitelného rozvoje s důrazem na naplňování standardů Evropské unie. Operační program Infrastruktura vytváří rámec pro přípravu investičních projektů, jejichž cílem je zlepšit stav jednotlivých složek životního prostředí, zajistit rozvoj nové kvality udržitelné mobility pro svobodný a bezpečně přístupný pohyb osob, služeb, zboží, kapitálu a podpořit tím udržitelný rozvoj regionů zařazených do Cíle 1;
- **OP Průmysl a podnikání:** Globálním cílem OP Průmyslu a podnikání je zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb a dokončení potřebných strukturálních změn v průmyslu. Operační program Průmysl a podnikání dále rozpracovává cíle a strategii průmyslové politiky ČR. Základním posláním operačního programu je přispět jeho realizací k zachování a dalšímu rozvoji konkurenceschopného a efektivně vyrábějícího průmyslového sektoru v České republice. Vedle svých ekonomických cílů operační program Průmysl a podnikání zohledňuje i rovinu regionální, sociální, rovných příležitostí a aspekty environmentální;
- **OP Rozvoj lidských zdrojů:** Globálním cílem operačního programu Rozvoj lidských zdrojů je dosažení vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnost podniků při respektování principů udržitelného rozvoje;
- **OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství:** Strategie Operačního programu Rozvoj venkova multifunkční zemědělství vychází z analýzy ekonomické a sociální situace v zemědělství a venkovském prostoru. Rozvoj venkova a zemědělství je

spatřován zejména v multifunkčním a konkurenceschopném zemědělství s důrazem na zvyšování kvality životního prostředí, které bude základem dlouhodobého ekonomického růstu, a které poskytne venkovu dostatečné podmínky k rozvoji v oblasti služeb a dalších aktivit. Hlavní váha Operačního programu Rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství je proto kladena na investice do zemědělství, včetně podpory mladých zemědělců a dále na zpracování produktů zemědělské výroby;

- **Společný regionální operační program:** Je souhrnným dokumentem zahrnujícím rozvojové priority sedmi regionů soudržnosti (s výjimkou Prahy), které mohou být v období 2000 – 2006 podporovány ze strukturálních fondů v rámci Cíle 1. Důraz v rámci SROP je kladen na podporu vyváženého a udržitelného ekonomického rozvoje regionů, které bude vycházet z iniciativ veřejného, neziskového a soukromého sektoru.

Tabulka 4: Odpovědnost za Operační programy a čerpání Cíle 1

Operační program	Odpovědnost	Čerpání
OP Infrastruktura	Ministerstvo Dopravy, Ministerstvo Životního prostředí	ERDF
OP Průmysl a podnikání	Ministerstvo průmyslu a obchodu	ERDF
OP Rozvoj lidských zdrojů	Ministerstvo práce a sociálních věcí	ESF
OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	Ministerstvo zemědělství	EAGGF + FIFG

Zdroj: Vlastní zpracování ze zdroje [9]

4.1.2 Operační programy Cíle 2 a 3

Programy Cíle 2 a 3 jsou financovány také ze strukturálních fondů. Ale jsou realizovány v regionech nespádajících pod Cíl 1. V České republice se to týká pouze Prahy.

Jedná se o Operační programy: [9]

- **Jednotný programový dokument pro Cíl 2:** Hlavním cílem JPD 2 je odstranění nejvýznamnějších slabých stránek a rozvojových bariér regionu na vybraném území podpory, a to především zkvalitněním městského prostředí a rozvinutím potenciálu města tak, aby Praha byla schopna plnit očekávanou roli dynamického hlavního města členské země Evropské unie. Program je výrazně ekologicky orientován;
- **Jednotný programový dokument pro Cíl 3:** Jednotný programový dokument pro Cíl 3 NUTS II Praha je referenčním dokumentem, na jehož základě byla poskytována podpora rozvoji lidských zdrojů na území hlavního města Prahy s využitím českých národních zdrojů a zdrojů Evropského sociálního fondu. Hlavním cílem programu je efektivní trh práce založený na kvalifikované pracovní síle, konkurenceschopnosti

zaměstnavatelů, využití výzkumně-vývojového potenciálu regionu, sociální integraci ohrožených skupin a rovnosti příležitostí při respektování zásad udržitelného rozvoje.

Tabulka 5: Rozdělení prostředků mezi strukturální fondy, fond soudržnosti a Iniciativy společenství v České republice v období 2004 – 2006, v mil. Eur

	2004	2005	2006	Celkem
Fond soudržnosti	316,9	266,1	362,3	945,3
Strukturální fondy	381,5	528,9	674	1 584,4
Cíl 1 (13 krajů)	339	485,5	629,8	1 454,3
Cíl 2 (Praha)	23,3	23,8	24,2	71,3
Cíl 3 (Praha)	19,2	19,6	20	58,8
Iniciativy společenství	28,6	32,1	40,1	100,8
Interreg III	21	21,4	26,3	68,7
Equal	32,1	7,6	10,7	32,1
Strukturální operace celkem	727	827,1	1 076,3	2 630,5

Zdroj: Wwww.strukturalni-fondy.cz

Z tabulky tedy vyplývá, že Česká republika mohla v období 2004 – 2006 čerpat z Fondu soudržnosti, Strukturálních fondů (dle Cílů) a z Iniciativ společenství.

4.2 Struktura operačních programů pro období 2007 – 2013

V této podkapitole bych se ráda věnovala operačním programům pro rok 2007 – 2013 trochu podrobněji, jelikož toto období je aktuální. Budu respektovat rozdělení operačních programů na sektorové (tematické), regionální, operační programy Praha, a programy na evropskou hospodářskou spolupráci dle cílu pro období 2007 - 2013. S tím, že nejpodrobněji se budu věnovat regionálním operačním programům, jelikož jsou hlavním tématem mé bakalářské práce.

4.2.1 Operační programy pro cíl Konvergence

V jeho centru stojí podpora hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělých regionů a členských zemí. V české republice pod cíl Konvergence spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hlavního města Prahy. Je uskutečňován prostřednictvím osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů. Na cíl Konvergence připadá v České republice 25,89 mld. eur. [10]

Cíl konvergence má dva různé typy operačních programů, a to osm sektorových (tematických) a sedm regionálních. Regionálním operačním programům, které jsou určeny regionům soudržnosti (NUTS II), bylo vyčleněno 4,66 mld. eur. Na tematické operační programy bylo vyčleněno 21, 23 mld. eur.

4.2.1.1 Sektorové operační programy

Sektorové operační programy (SOP) navazují na rozvojovou strategii a cíle politiky soudržnosti definované v Národním rozvojovém plánu ČR pro období 2007 – 2013. Tematické operační programy navazují na čtyři bývalé operační programy, které platily v letech 2004 – 2006. Sektorové operační programy se realizují na všech regionech soudržnosti České republiky (NUTS II) s výjimkou Prahy. Jedná se o operační programy: [12, str. 21]

- OP Podnikání a inovace;
- OP Životní prostředí;
- OP Doprava;
- OP Vzdělání pro konkurenceschopnost;
- OP Výzkum a vývoj pro inovace;
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost;
- Integrovaný operační program;
- OP Technická pomoc.

Nyní si rozebereme každý program zvlášť.

OP Podnikání a inovace OPPI

Operační program Podnikání a inovace je zaměřen na podporu rozvoje podnikatelského prostředí a podporu přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Podporuje vznik nových a rozvoj stávajících firem, jejich inovačního potenciálu a využívání moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie. Umožňuje zkvalitňování infrastruktury a služeb pro podnikání a navazování spolupráce mezi podniky a vědeckovýzkumnými institucemi.

O podporu mohou žádat podnikatelé, sdružení podnikatelů, výzkumné instituce, vysoké školy a ostatní vzdělávací instituce, neziskové organizace, fyzické osoby, územní samosprávné celky a jimi zřizované a zakládané organizace, CzechInvest, Czech Trade a další.

Operační program podnikání a inovace je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Je třetím největším českým operačním programem. Z fondu EU je pro něj vyčleněno 3,04 mld. eur, což činí 11,4 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování navýšeno o dalších 0,54 mld. eur.

OP Podnikání a inovace obsahuje sedm prioritních os rozdělujících operační program na logické celky.

Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 3. prosince 2007.

Operační program Životní prostředí (OPŽP)

Operační program Životní prostředí je zaměřený na zlepšování kvality vod, kvality ovzduší, kvalitnější nakládání s odpady, udržitelné využívání energetických zdrojů, odstraňování starých ekologických zátěží a další.

OP Životní prostředí obsahuje osm prioritních os.

O podporu mohou žádat obce, kraje, státní organizace a podniky, příspěvkové organizace a organizační složky obcí, krajů a státu, nestátní neziskové organizace, fyzické osoby, podnikatelé, společenství vlastníků jednotek veřejné výzkumné instituce a další.

OPŽP je financován ze dvou fondů, a to Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a Fondu soudržnosti (FS). Z Fondů EU je pro něj vyčleněno 4,92 mld. eur, což je 18,4 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů má být financování programu navýšeno o 0,87 mld. eur.

Operační program byl Evropskou komisí schválen dne 20. prosince 2007.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK)

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost je zaměřený na zkvalitnění a modernizaci systému počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

O podporu mohou žádat školy a školská zařízení, organizace působící ve vzdělání a kariérovém poradenství, instituce vědy a výzkumu, ústřední orgány státní správy a jimi řízené organizace, obce, města, kraje, nestátní neziskové organizace a další.

OPVK je financován z Evropského sociálního fondu (ESF). Je pro něj vyčleněno 1,83 mld. eur, což je 6,8 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů bude financování ještě navýšeno o 0,32 mld. eur.

OPVK obsahuje pět prioritních os.

Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost byl schválen dne 12. října 2007.

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpl)

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace je zaměřený na posilování výzkumného, vývojového a proinovačního potenciálu ČR, a to především prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a jejich spolupráce se soukromým sektorem. Podporuje vybavení

výzkumných pracovišť moderní technikou, budování nových výzkumných pracovišť a zvyšování kapacity terciárního vzdělávání.

O podporu mohou žádat veřejné a státní vysoké školy provádějící výzkum a vývoj, veřejné výzkumné instituce, výzkumné ústavy, právnické osoby, a další.

OP VaVpl je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Z fondu EU je pro něj vyčleněno 2,07 mld. eur, což je 7,76 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů má být financování OP navýšeno o 0,36 mld. eur.

OP Výzkum a vývoj pro inovace obsahuje pět prioritních os.

OP Výzkum a vývoj pro inovace byl schválen Evropskou komisí dne 1. října 2008 – tedy o rok později, než zašlo nové období.

Operační program Doprava (OPD)

Operační program doprava je zaměřený na zkvalitnění infrastruktury a vzájemné propojenosti železniční, silniční a říční dopravy v rámci tzv. transevropských dopravních sítí (TEN-T). Jedná se o infrastrukturu celostátního významu, v případě silniční infrastruktury jde o dálnice, rychlostní komunikace a silnici I. třídy. Z programu je také podporován rozvoj a modernizace pražského metra.

O podporu mohou požádat vlastníci a správci dotčené infrastruktury, vlastníci drážních vozidel a provozovatelé drážní dopravy, vlastníci překládacích mechanismů u multimodální dopravy a další.

OPD je financován ze dvou fondů, a to Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a Fondu soudržnosti (FS). OPD je největším českým operačním programem a z fondů EU je pro něj vyčleněno 5,76 mld. eur, což je 21,6 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů bude financování navýšeno o 1,01 mld. eur.

OP Doprava obsahuje sedm prioritních os.

Operační program Doprava byl schválen Evropskou komisí dne 11. prosince 2007.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)

Operační program lidské zdroje a zaměstnanost je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech.

Podporu mohou získat zaměstnavatelé (podnikatelské i nepodnikatelské subjekty), podniky procházející změnami, jejichž zaměstnanci jsou ohroženi nezaměstnaností, profesní asociace, vzdělávací a poradenské instituce, zadavatelé a poskytovatelé sociálních služeb, správní úřady a úřady územní samosprávy, poskytovatelé veřejných služeb.

OP lidské zdroje a zaměstnanost je financován z Evropského sociálního fondu (ESF). Z fondu EU je pro tento program vyčleněno celkem 1,84 mld. eur, což je 6,8 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o 0,32 mld. eur.

OP LZZ obsahuje 6 prioritních os.

Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 16. října 2007.

Integrovaný operační program (IOP)

Integrovaný operační program je zaměřen na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj: rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociálních služeb, veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti a služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik, podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví, zlepšování prostředí na sídlištích a rozvoj systémů tvorby územních politik.

O podporu mohou žádat školy a školská zařízení, organizace působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství, instituce vědy a výzkumu, ústřední orgány státní správy a jimi řízené organizace, obce, kraje, zdravotnická zařízení, nestátní neziskové organizace, profesní organizace, zaměstnavatelé, občané s trvalým pobytem v ČR a další.

IOP je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Je pro něj vyčleněno 1,58 mld. eur, což je 5,82 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů bude navýšen o 0,28 mld. eur.

Integrovaný operační program obsahuje šest prioritních os.

Integrovaný operační program byl schválen Evropskou komisí dne 20. prosince 2007.

Operační program Technická pomoc (OP TP)

Operační program technická pomoc je určen k podpoře jednotného přístupu na národní úrovni pro zajištění efektivního řízení, kontroly, sledování a vyhodnocování realizace Národního strategického referenčního rámce (NSRR), který zastřešuje aktivity politiky hospodářské a sociální soudržnosti v letech 2007 – 2013.

O podporu mohou žádat Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo financí a Centrum pro regionální rozvoj ČR.

OP TP je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). OP TP spadá mezi víceúčelové tematické operační programy. Větší část programu je financována z prostředků cíle Konvergence, menší část z prostředků cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a je pro něj vyčleněno 0,26 mld. eur, což je 0,97 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů má být financování programu navýšeno o 0,046 mld. eur.

OP TP tvoří osm prioritních os, čtyři pro cíl Konvergence a čtyři pro Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Operační program Technická pomoc byl schválen Evropskou komisí dne 27. prosince 2007. [21, str. 39 – 109]

Tabulka 6: Tematické operační programy

Program	Řídící orgán	Finanční prostředky		Čerpání
		EU	ČR	
OP Podnikání a inovace	Ministerstvo průmyslu a obchodu	3,04 mld. €	0,54 mld. €	ERDF
OP Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí	4,92 mld. €	0,87 mld. €	ERDF a FS
OP Doprava	Ministerstvo dopravy	5,76 mld. €	1,01 mld. €	ERDF a FS
OP Vzdělání pro konkurenceschopnost	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	1,83 mld. €	0,32 mld. €	ESF
OP Výzkum a vývoj pro inovace	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2,07 mld. €	0,36 mld. €	ERDF
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	Ministerstvo práce a sociálních věcí	1,84 mld. €	0,32 mld. €	ESF
Integrovaný OP	Ministerstvo pro místní rozvoj	0,32 mld. €	0,28 mld. €	ERDF
OP Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj	0,26 mld. €	0,046 mld. €	ERDF

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Regionální disparity a jejich řešení a Kuchařky pro žadatele z fondů EU

4.2.1.2 Regionální operační programy (ROP)

Regionální operační programy jsou vedle tematických operačních programů dalším typem programových dokumentů určených pro podporu a rozvoj regionů ČR. Jejich cíle, podporované oblasti, typové projekty i žadatelé vycházejí a navazují na tematické operační programy. ROP jsou tak zaměřeny na konkrétní region soudržnosti a řešení jeho typických problémů.

Pro programovací období 2007 – 2013 bylo připraveno sedm regionálních operačních programů. Za řádnou realizaci regionálního operačního programu odpovídá regionální rada příslušného regionu soudržnosti (RR), jakožto řídicí orgán. RR se skládá ze členů zastupitelstva kraje (krajů), a to podle toho, zda daný region soudržnosti zahrnuje jeden nebo více krajů. Jejím výkonným orgánem je úřad regionální rady (ÚRR), který sídlí ve významném centru daného regionu.

Společným cílem ROP je urychlení rozvoje regionů ČR, posilování jejich konkurenceschopnosti vůči ostatním regionům, zvyšování jejich atraktivity, která jim zajistí více investorů na jejich území. Důležitou prioritou regionálních operačních programů je také zlepšování životní úrovně místních obyvatel, zvyšování kvality prostředí, ve kterém žijí, dostatečná nabídka možností jejich uplatnění na trhu práce, která zabrání odlivu pracovní síly z regionu. Regiony České republiky chtějí zlepšovat i svou dostupnost, zejména pak dopravní, aby mohly zabezpečit bezproblémový přenos a převoz materiálů, zboží a informací uvnitř svého území a mezi další regiony soudržnosti. [1, str. 20]

Česká republika má sedm regionálních operačních programů:

- ROP NUTS II Severozápad;
- ROP NUTS II Moravskoslezsko;
- ROP NUTS II Jihovýchod;
- ROP NUTS II Severovýchod;
- ROP NUTS II Střední Morava;
- ROP NUTS II Jihozápad;
- ROP NUTS II Střední Čechy.

ROP NUTS II Severozápad

Regionální operační program NUTS II Severozápad je určen pro region Severozápad, který se skládá z Karlovarského a Ústeckého kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionů včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

O podporu mohou žádat kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji či obcemi, školská a vzdělávací zařízení s právní subjektivitou zařazená do školského rejstříku, profesní a zájmová sdružení, nestátní neziskové organizace, podnikatelé a další.

ROP NUTS II Severozápad je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Pro Regionální operační program NUTS II Severozápad (ROP SZ) je vyčleněno 745,91 mil. eur, což je 2,79 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů bude program finančně navýšen o 131,63 mil. eur.

ROP Severozápad obsahuje 5 prioritních os, a to:

- Prioritní osa 1: Regenerace a rozvoj měst;
- Prioritní osa 2: Integrovaná podpora místního rozvoje;
- Prioritní osa 3: Dostupnost a dopravní obslužnost;
- Prioritní osa 4: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu;
- Prioritní osa 5: Technická asistence.

Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 11. prosince 2007. [20]

ROP NUTS II Severovýchod

Regionální operační program NUTS II Severovýchod je určen pro region soudržnosti Severovýchod sestávající z Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionů včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a objektů a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

O podporu mohou žádat kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji, obcemi či státem, profesní a zájmové sdružení, poskytovatelé zdravotních a sociálních služeb, nestátní neziskové organizace, podnikatelé a další.

ROP Severovýchod (ROP SV) je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Pro tento program je vyčleněno 656,46 mil. eur, což je 2,46 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů se předpokládá finanční navýšení o 115,85 mil. eur.

ROP Severovýchod obsahuje pět prioritních os, a to:

- Prioritní osa 1: Rozvoj dopravní infrastruktury;
- Prioritní osa 2: Rozvoj městských a venkovských oblastí;
- Prioritní osa 3: Cestovní ruch;
- Prioritní osa 4: Rozvoj podnikatelského prostředí;
- Prioritní osa 5: Technická pomoc.

Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 3. prosince 2007. [19]

ROP NUTS II Střední Čechy

Regionální operační program NUTS II Střední Čechy je určen pro region soudržnosti Střední Čechy, který je totožný se Středočeským krajem. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionů včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží.

O podporu mohou zažádat kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi, provozovatelé drážní dopravy, profesní a zájmová sdružení, nestátní neziskové organizace, podnikatelé, veřejné výzkumné instituce a další.

ROP Střední Čechy (ROP SČ) je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Pro tento cíl je vyčleněno 559,08 mil. eur, to je 2,09 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů je tento program financován navýšen o 98,66 mil. eur.

ROP Střední Čechy zahrnuje čtyři prioritní osy, a to:

- Prioritní osa 1: Doprava;
- Prioritní osa 2: Cestovní ruch;
- Prioritní osa 3: Integrovaný rozvoj území;
- Prioritní osa 4: Technická pomoc.

Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 3. prosince 2007. [17]

ROP NUTS II Jihozápad

Regionální operační program NUTS II Jihozápad je určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní obslužnosti a propojení regionů včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

O podporu mohou žádat kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji či obcemi, církevní právnické osoby, školy, nestátní neziskové organizace, podnikatelé, profesní organizace, občané a další.

ROP Jihozápad (ROP JZ) je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Pro tento program je vyčleněno 633,653 mil. eur.

ROP Jihozápad obsahuje čtyři prioritní osy, a to:

- Prioritní osa 1: Dostupnost center;
- Prioritní osa 2: Stabilizace a rozvoj měst a obcí;
- Prioritní osa 3: Rozvoj cestovního ruchu;
- Prioritní osa 4: Technická pomoc.

Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 3. prosince 2007. [15]

ROP NUTS II Střední Morava

Regionální operační program NUTS II Střední Morava je určen pro region soudržnosti Střední Morava sestávající z Olomouckého a Zlínského kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží.

ROP Střední Morava (ROP SM) je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Pro tento program je vyčleněno 657,39 mil. eur, což je 2,46 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů bude program finančně navýšen o 116,01 mil. eur.

ROP Střední Morava obsahuje čtyři prioritní osy, a to:

- Prioritní osa 1: Doprava;
- Prioritní osa 2: Integrovaný rozvoj a obnova regionu;
- Prioritní osa 3: Cestovní ruch;
- Prioritní osa 4: Technická pomoc.

Operační program byl schválen dne 3. prosince 2007. [18]

ROP NUTS II Moravskoslezsko

ROP NUTS II Moravskoslezsko je určen pro region soudržnosti Moravskoslezsko, který se shoduje s Moravskoslezským krajem. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a

zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

Podporu mohou žádat kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji či obcemi, Správa železniční dopravní cesty, dopravci zajišťující veřejnou dopravu, vlastníci zastávek veřejné hromadné dopravy, Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, státní podniky, zdravotnická zařízení, školy a školská zařízení, nestátní neziskové organizace, podnikatelé, profesní organizace, občané a další.

ROP Moravskoslezsko (ROP MS) je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Pro tento program je k dispozici 716,09 mil. eur, tj. 2,68 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů je program ještě finančně navýšen o 126,37 mil. eur.

ROP Moravskoslezsko obsahuje pět prioritních os, a to:

- Prioritní osa 1: Regionální infrastruktura a dostupnost;
- Prioritní osa 2: Podpora prosperity regionu;
- Prioritní osa 3: Rozvoj měst;
- Prioritní osa 4: Rozvoj venkova;
- Prioritní osa 5: Technická pomoc.

Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 3. prosince 2007. [16]

ROP NUTS II Jihovýchod

Regionální operační program NUTS II Jihovýchod je určen pro region soudržnosti Jihovýchod, který se skládá z Jihomoravského kraje a kraje Vysočina. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

O podporu mohou žádat kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji či obcemi, provozovatelé dráhy, nestátní neziskové organizace, malí a střední obyvatelé, občané a další.

ROP Jihovýchod (ROP JV) je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Pro tento program je vyčleněno 704,45 mil. eur, což je 2,64 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů je program finančně navýšen o 124,31.

ROP Jihovýchod obsahuje čtyři prioritní osy, a to:

- Prioritní osa 1: Dostupnost dopravy;
- Prioritní osa 2: Rozvoj udržitelného cestovního ruchu;
- Prioritní osa 3: Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel;
- Prioritní osa 4: Technická pomoc.

Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 3. prosince 2007. [14]

Tabulka 7: Regionální operační programy

Program	Řídící orgán	Finanční prostředky		Čerpání
		EU	ČR	
ROP NUTS II Severozápad	RR regionu soudržnosti Severozápad	745,91 mil. €	131,63 mil. €	ERDF
ROP NUTS II Severovýchod	RR regionu soudržnosti Severovýchod	656,46 mil. €	115,85 mil. €	ERDF
ROP NUTS II Střední Čechy	RR regionu soudržnosti Střední Čechy	559,08 mil. €	98,66 mil. €	ERDF
ROP NUTS II Jihozápad	RR regionu soudržnosti Jihozápad	633,653 mil. €	Neuvedeno	ERDF
ROP NUTS II Střední Morava	RR regionu soudržnosti Střední Morava	657,39 mil. €	116,01 mil. €	ERDF
ROP NUTS II Moravskoslezsko	RR regionu soudržnosti Moravskoslezsko	716,09 mil. €	126,37 mil. €	ERDF
ROP NUTS II Jihovýchod	RR regionu soudržnosti Jihovýchod	704,45 mil. €	124,31 mil. €	ERDF

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.strukturalni-fondy.cz

4.2.2 Operační programy cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Naše Hlavní město Praha se řadí mezi nejvyspělejší regiony Evropské unie, proto jako jediný region nemůže čerpat podporu v rámci cíle Konvergence. Na základě doporučení Evropské komise se proto Praha zaměřila na podporu v rámci cíle Evropské unie Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a na realizaci svých záměrů vytvořila dva operační programy: [12, str. 28]

- OP Praha Konkurenceschopnost;
- OP Praha Adaptabilita.

Na cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je vyčleněno pro období 2007 – 2013 0,42 mld. eur.

OP Praha Konkurenceschopnost

Operační program Praha Konkurenceschopnost je určen na podporu investičních projektů zaměřených především na podporu veřejné dopravy a dopravní obslužnosti v Praze, podporu a

inovaci, informačních a komunikačních technologií, podnikání a zlepšování životního prostředí v Praze. Realizace projektů musí probíhat na území hl. m. Prahy.

O podporu mohou žádat hlavní město Praha a její městské části, organizace zřízené a založené hl. m. Prahou a městskými částmi, provozovatel městské hromadné dopravy, vlastníci železniční infrastruktury, stanic a zastávek, podnikatelé, nestátní neziskové organizace, profesní a zájmová sdružení, vysoké školy, organizace výzkumu a vývoje a další.

OP Praha Konkurenceschopnost (OPPK) je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Z fondů EU je na tento program vyčleněno 234,94 mil. eur, tj. 0,9 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z národních veřejných zdrojů má být financování programu navýšeno o 41,46 mil. eur.

OPPK obsahuje čtyři prioritní osy.

Operační program byl schválen Evropskou komisí 21. prosince 2007. [8]

OP Praha Adaptabilita

Operační program adaptabilita je určen pro podporu neinvestičních projektů zaměřených na vzdělání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji. Program je určen pouze pro Prahu, proto veškeré projekty musí pomáhat v hlavním městě. Platí, že účastníci projektů musejí být z Prahy nebo musí pracovat pro pražské zaměstnavatele, případně musejí být studenty pražských škol. Realizátoři projektů mohou ovšem být z jakéhokoliv regionu ČR.

O podporu mohou žádat podnikatelé, veřejná správa, organizace zřizované veřejnou správou, nestátní neziskové organizace, profesní a zájmová sdružení, školy a další.

OP Praha Adaptabilita (OPPA) je financován z Evropského sociálního fondu (ESF). Z fondu EU je pro OPPA vyčleněno 108,39 mil. eur, což je 0,41 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z národních veřejných zdrojů má být navíc financování navýšeno o 19,13 mil. eur.

OPPA obsahuje čtyři prioritní osy.

Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 16. října 2007. [7]

Tabulka 8: Operační programy cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Program	Řídící orgán	Finanční prostředky		Čerpání
		EU	ČR	
OP Praha Konkurenceschopnost	Hl. m. Praha, Magistrát hl. m. Prahy, odbor fondů EU	234,94 mil. €	41,46 mil. €	ERDF
OP Praha Adaptabilita	Hl. m. Praha, Magistrát hl. m. Prahy, odbor fondů EU	108,39 mil. €	19,13 mil. €	ESF

Zdroj: Vlastní zpracování z dat na www.strukturalni-fondy.cz

4.2.3 Operační programy cíle Evropská územní spolupráce

Tento cíl usiluje o podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce mezi regiony. V České republice pod něj spadají všechny regiony a prostředky lze čerpat z devíti operačních programů. Na Cíl Evropská územní spolupráce připadá v České republice 0,39 mld. eur. Jedná se o programy:

- **OP Meziregionální spolupráce:** Je společný pro všechny státy EU + Norsko a Švýcarsko. Je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Z Fondu EU je na něj vyčleněno 321,32 mld. eur a z českých veřejných zdrojů bude navýšen o 0,17 mld. eur, z národních veřejných zdrojů zúčastněných států bude navýšen o 83,77 mld. eur. [5]
- **OP Nadnárodní spolupráce:** Operační program Nadnárodní spolupráce (OPNS) je rozdělen mezi několik zón. Česká republika patří do zóny Střední Evropa a OP Nadnárodní spolupráce sdílíme s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a z nečlenských zemí s částí Ukrajiny. OPNS je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. [6]
- **OP Přeshraniční spolupráce:** Největší podíl prostředků, určených pro cíl Evropská územní spolupráce je určen na realizaci projektů příhraniční spolupráce, které jsou realizovány v rámci pěti bilaterálních Operačních programů Přeshraniční spolupráce, a to – ČR – Sasko, ČR – Bavorsko, ČR – Rakousko, ČR – Slovensko, ČR – Polsko.
- **ESPON 2013:** Je zaměřen na podporu výzkumu v oblasti územního plánování a regionálního rozvoje. Programu se účastní zejména vědecké a výzkumné instituty či univerzity, jeho výstupy jsou však využitelné pro široký okruh uživatelů.
- **INTERACT II:** je pouze servisním programem pro řídicí struktury operačních programů cíle Evropská územní spolupráce. [1, str. 9]

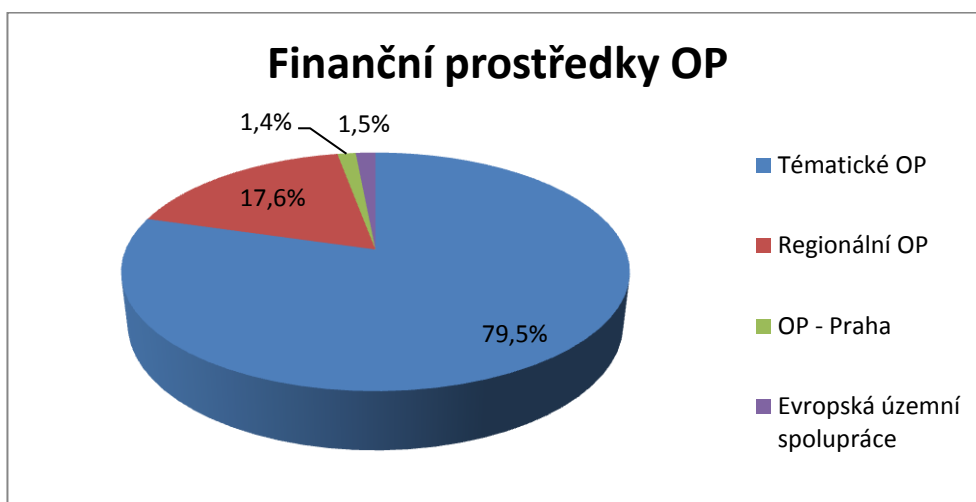
Na závěr kapitoly uvádím tabulku se souhrny přidělených částek pro operační programy v současném období 2007 – 2013.

Tabulka 9: Souhrn operačních programů

Operační programy na období 2007 - 2013	Přidělená částka
Tematické OP	21 271,1 mil. € 79,5 %
Regionální OP	4 659 mil. € 17,6 %
OP Praha	372,4 mil. € 1,4 %
Evropská územní spolupráce	389 mil. € 1,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování z dat z Abecedy fondů Evropské unie

Pro lepší názornost uvádím tabulku ještě v grafu

Obrázek 2: Finanční prostředky OP

Zdroj: Vlastní zpracování z tabulky

5 ČERPÁNÍ DOTACÍ

Tuto kapitolu věnuji znázornění systému průběhu dotací. Dále se budu zabývat postupem při přípravě, realizaci a ukončení projektu.

Vztah mezi operačními programy a soustavy strategických dokumentů EU znázorňuje obrázek

Obrázek 3: Vztah politiky HSS a projektu žadatele o finanční podporu

Zdroj: Regionální disparity a jejich řešení

5.1 Postup při přípravě, realizaci a ukončení projektu

Nejprve je potřeba vypracovat kvalitní projektový záměr, tzn. Transformovat prvotní myšlenku na jasně vymezený a měřitelný cíl a vymežit, za pomoci jakých aktivit bude cíle dosaženo. Projektový záměr tak musí obsahovat stručně, jasně a srozumitelně základní rysy projektu, přibližný rozpočet, způsob financování, výstupy, výsledky, prostředky ověření a předpokládané dopady realizace projektu. Tento dokument je důležitý především pro žadatele o dotace, jedná se o podpůrný dokument.

Druhým důležitým krokem je výběr vhodného programu podpory. Ve chvíli, kdy je zpracován projektový záměr, lze přikročit k výběru vhodného dotačního titulu. Je potřeba zvážit jak hledisko zaměření programu podpory, tak i pro koho je určen. Přesná specifikace je uvedena vždy v konkrétní výzvě dané oblasti podpory. Žadatel může být vymezen různě (podle velikosti firmy – dle počtu zaměstnanců, obratu; podle vybrané klasifikace

ekonomických aktivit; podle území; oblasti či velikosti rozpočtu projektu – maximální, ale i minimální výše žádané podpory).

Třetím krokem je zpracování žádosti. Při zpracování žádosti je potřeba zvážit tři základní hlediska, kterými jsou čas, finance, kvalita.

- Čas: Žadatel si musí vyjasnit časové souvislosti svého projektového záměru při spolufinancování formou dotace. Je potřeba mít připraven časový harmonogram s dostatečnou rezervou a zvážit rizika spojená s odložením realizace až o několik měsíců.
- Finance: Dotace je vyplácena až zpětně, případně po částech. Je proto důležité, mít zajištěny finanční zdroje pro realizaci projektu z jiných zdrojů. Dotace se obvykle pohybuje kolem 50 % výdajů na projekt. Míra dotace se určuje podle místa realizace projektu a liší se region od regionu soudržnosti. Jen některé projekty jsou financovány 100 %.
- Kvalita: Každý dotační program má svá specifická pravidla a pokyny ke zpracování žádosti. Tyto pokyny jsou uvedeny v tzv. „Příručce pro žadatele“, která je součástí výzvy pro předkládání žádostí u daného titulu programu podpory. Vodítkem pro kvalitní zpracování žádosti jsou zveřejněná hodnotící a bodovací kritéria, podle kterých je žádost následně hodnocena.

Čtvrtým krokem je podání žádosti. V programovacím období 2007 – 2013 jsou žádosti o dotaci u většiny operačních programů předkládány v elektronické podobě prostřednictvím webové aplikace Benefit7+, která je dostupná na internetových stránkách příslušných operačních programů. V případě OP Podnikání a inovace se používá aplikace e-Account.

Pátým krokem je čekání na hodnocení. Po odevzdání kompletní žádosti ve stanoveném termínu je zahájena její kontrola po formální a obsahové stránce. Podle stanovených hodnotících a bodových kritérií jsou vybrány nejlepší projekty, které jsou doporučeny k finančnímu schválení. V případě úspěchu je žadatel vyzván k podpisu smlouvy o financování. Smlouva stanovuje výši dotace a povinnosti, které ze smlouvy vyplývají. Podpisem smlouvy se žadatel stává příjemcem dotace.

Předposledním krokem je realizace a vyhodnocení. Hlavním úkolem příjemce podpory je kvalitní realizace projektu a dodržování zásad stanovených pro projekty financované ze strukturálních fondů EU. Realizace projektu musí splnit předem stanovené cíle.

Posledním krokem je zajištění udržitelnosti výstupu projektu. Po ukončení projektu, zpracování závěrečné zprávy a podání žádosti o platbu s následným proplacením proces stále ještě nekončí. Příjemce má povinnost administrace udržitelnosti výstupu projektu v závislosti na konkrétní program podpory v rozsahu tří až pěti let. [21, str. 18 – 19]

5.2 Aplikace Benefit7+

V poslední části své bakalářské práce bych se chtěla pokusit vysvětlit přesné fungování programu benefit7+, jeho náležitosti a práci s ním.

Pro svůj průzkum jsem si vybrala ROP NUTS II Střední Čechy. Mým prvním krokem bylo zadat do internetového vyhledavače ROP Střední Čechy, následně jsem získala oficiální webovou adresu – www.ropstrednicechy.cz. Klikla jsem na odkaz a rozevřela se přede mnou hlavní stránka ROP NUTS II Střední Čechy, která k mému překvapení byla velice přehledná. Velice snadno jsem našla kolonku s názvem Benefit7+, klikla jsem na ni a rozvinula se mi hlavní nabídka programu. V této nabídce jsem si mimo jiné mohla stáhnout příručku k této webové aplikaci, definici indikátorů, přehled stavů žádostí a mnoho dalšího. Mě ovšem zajímal odkaz uprostřed stránky na tuto aplikaci – www.eu-zadost.cz. Opět jsem na odkaz klikla a dostala jsem se na úvod aplikace.

Po přečtení úvodu jsem zjistila, že je potřeba se zaregistrovat.

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://www.eu-zadost.cz/registrace.aspx>. The page is titled "Registrace" and is part of a navigation menu with "Operace" and "Úvod".

Registrační údaje (slouží k přihlášení do systému)

E-mail: Přihlašovací řetězec
Heslo: Minimálně 8 znaků
Ověření hesla:
Kontrolní kód: Zadejte prosím text z obrázku

Kontaktní údaje (budou využívány při komunikaci s uživatelem)

Jméno:
Příjmení:
Kontrolní otázka: Pro ověření identity při ztrátě hesla
Odpověď na kontrolní otázku: Pro ověření identity při ztrátě hesla
Mobilní telefon: +420 Pro zaslání ztraceného hesla

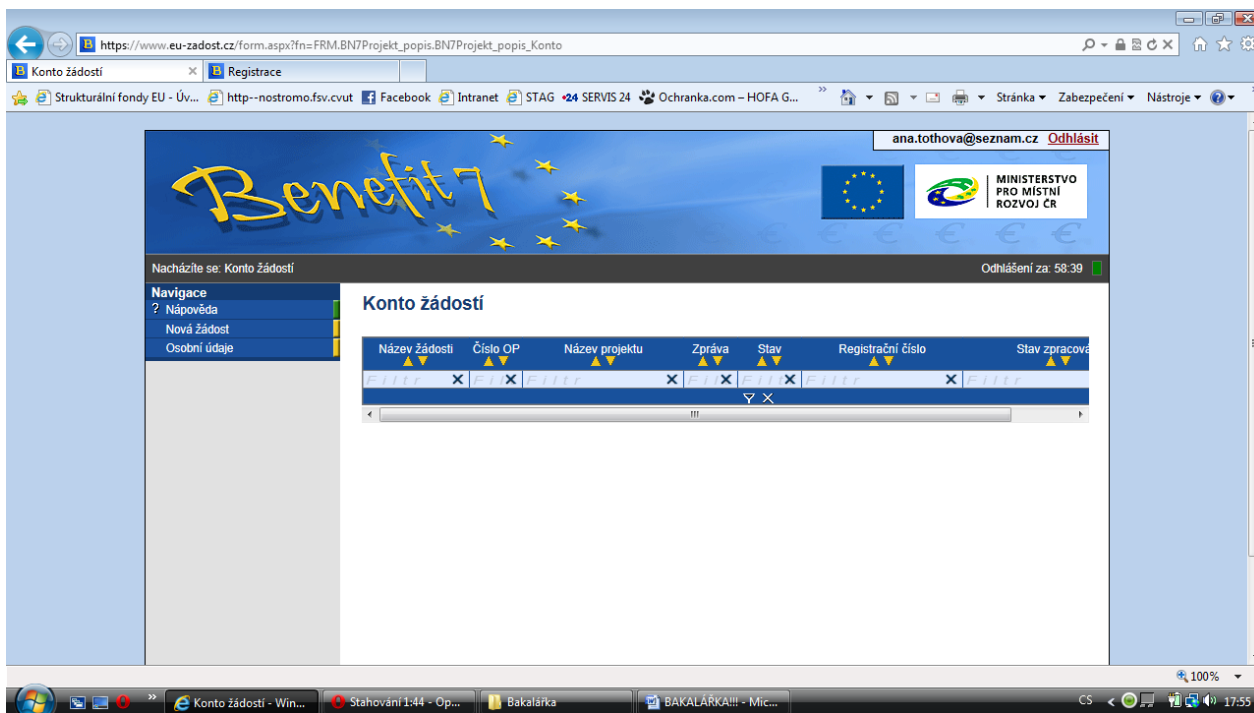
Poučení
Všechny výše uvedené údaje vyplňte úplně a pravdivě. Registrační údaje jsou určeny pro přihlášení do systému BENEFIT7, kontaktní údaje slouží k ověření Vaší identity například v případě ztráty nebo zapomenutí hesla. **Pokud výše uvedené údaje nevyplníte úplně, pravdivě nebo je zapomenete nebude možné ověřit Vaši identitu a nebude vám umožněna komunikace se zákaznickou podporou aplikace BENEFIT7. Výše uvedené údaje v žádném případě neposkytujte dalším osobám!**

Obrázek 4: Registrace

Zdroj: <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

Registraci jsem tedy poctivě vyplnila a na e-mailovou adresu, kterou jsem do formuláře uvedla, mi byl poslán identifikační klíč, neboli odkaz, na který jsem měla kliknout pro aktivaci účtu. Spolu s klíčem mi přišla poznámka, že pokud registraci nepotvrdím do 24 hodin, dosavadní registrace propadá, a budu se muset znova zaregistrovat.

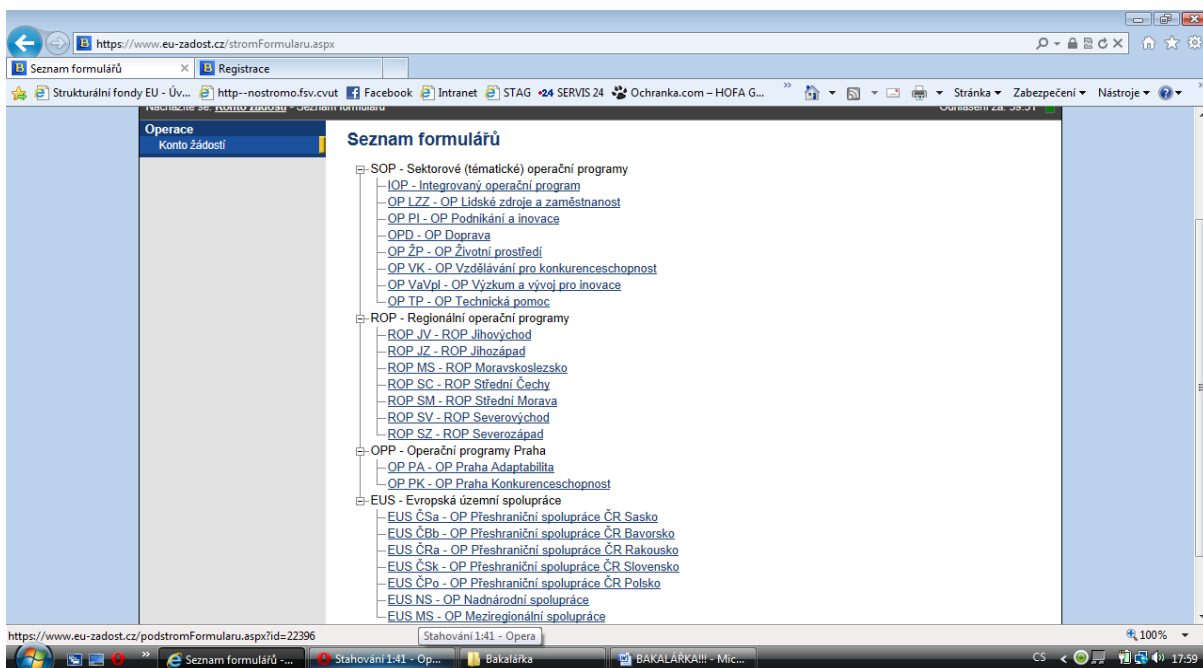
Po kliknutí na odkaz se mi účet aktivoval, a já se mohla konečně přihlásit. Následně se mi rozevřelo konto žádostí, se kterými bych měla dále pracovat.

Obrázek 5: Konto žádostí

Zdroj: Vlastní zpracování z <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

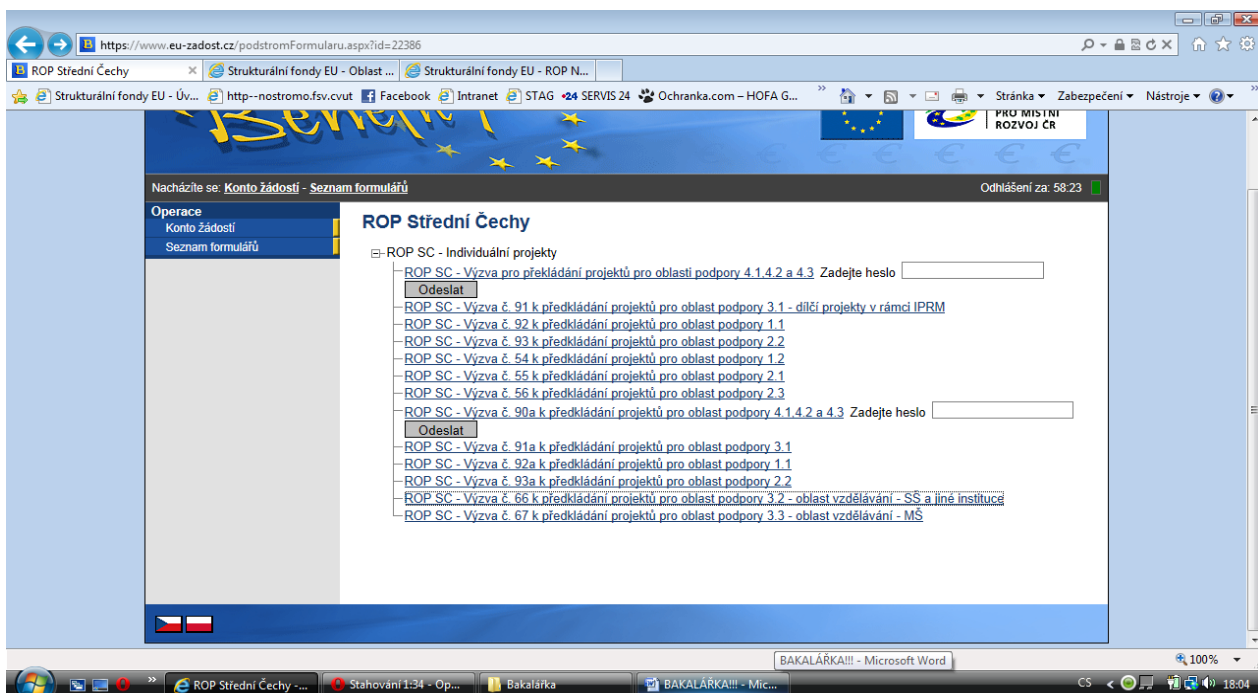
V nabídce, v pravém rohu, jsem si vybrala kolonku „Nová žádost“, na kterou jsem klikla. Načež se mi otevřelo nové okno s názvem Seznam formulářů, kde jsem si mohla vybrat, jaký konkrétně operační projekt je pro mou žádost o dotaci nejlepší a nejvhodnější.

Obrázek 6: Seznam formulářů

Zdroj: Vlastní zpracování z <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

Jak jsem se již výše zmínila, rozhodla jsem se pro operační program ROP NUTS II Střední Čechy, který jsem si následně rozklikla. Ukázala se mi další nabídka, a to konkrétně pro ROP NUTS II Střední Čechy, kde po mě aplikace chtěla určit přesné zaměření mého „projektu“. ROP CS je tu rozdělen podle prioritních os a následně podle oblasti podpory (oblast podpory je nejnižší úroveň zaměření operačního programu. Jde o konkrétní opatření popisující přesné aktivity a činnosti, na které lze žádat finanční prostředky z fondů EU).

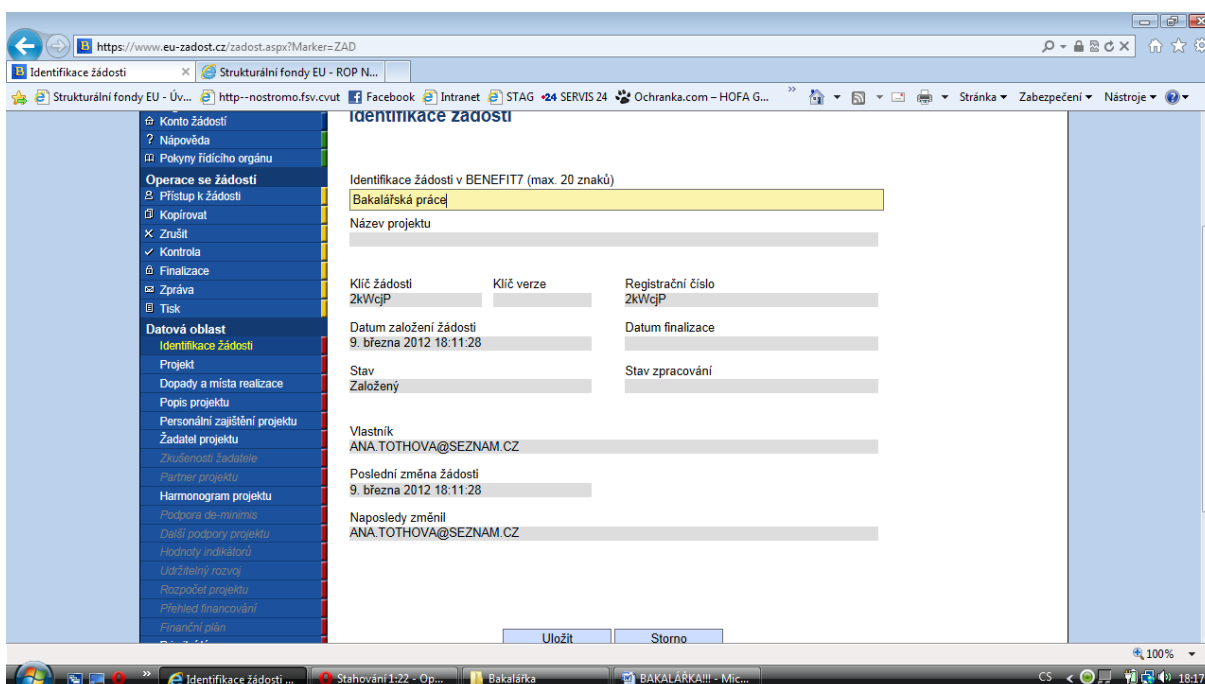

Obrázek 7: ROP Střední Čechy

Zdroj: Vlastní zpracování z <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

Vybrala jsem si výzvu č. 66 k předkládání projektů pro oblast podpory 3.2 – oblast vzdělávání – SŠ a jiné instituce.

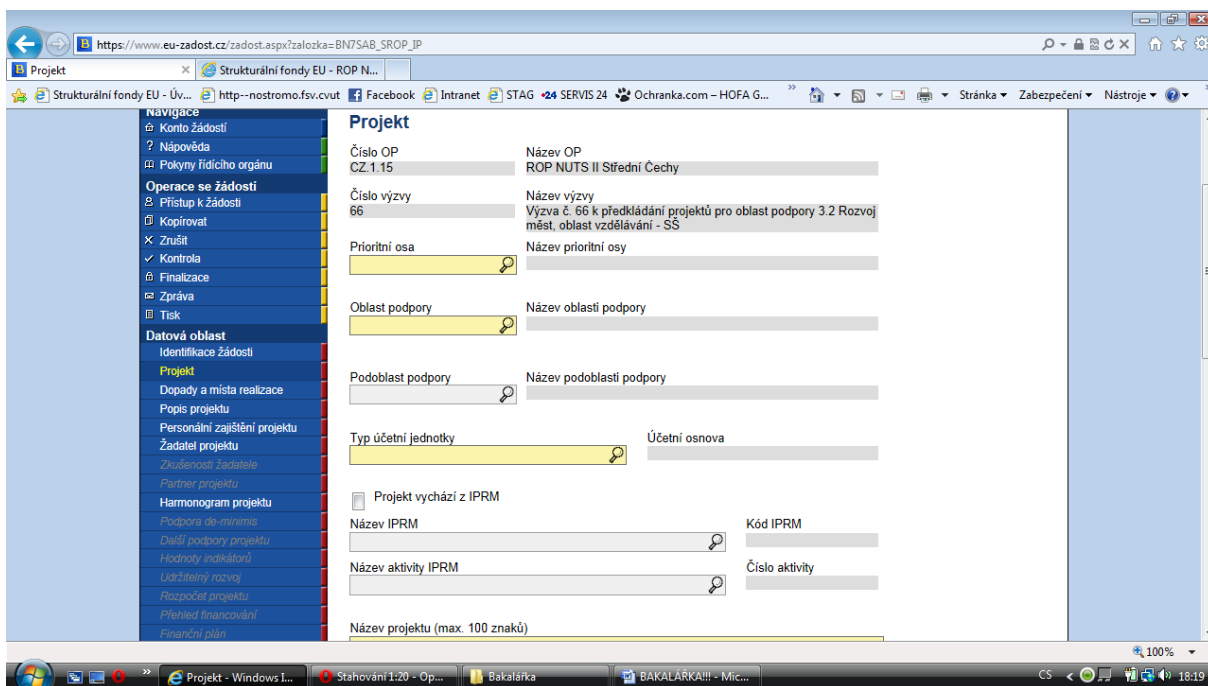
Po kliknutí se mi rozevřela záložka „Identifikace žádosti“, kde mi byl přidělen klíč žádosti a registrační číslo. V této části jsem měla vyplnit Identifikaci žádosti – což byl můj pracovní název „projektu“, který by sloužil mě, pro lepší orientaci v systému. Zvolila jsem pracovní název „Bakalářské práce“. Velice mě ovšem zaujalo, že aplikace mi na stránce nedovolí zůstat déle než 60 minut. V Pravém horním rohu mi odtikává čas do odhlášení.

Obrázek 8: Identifikace žádosti

Zdroj: Vlastní zpracování z <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

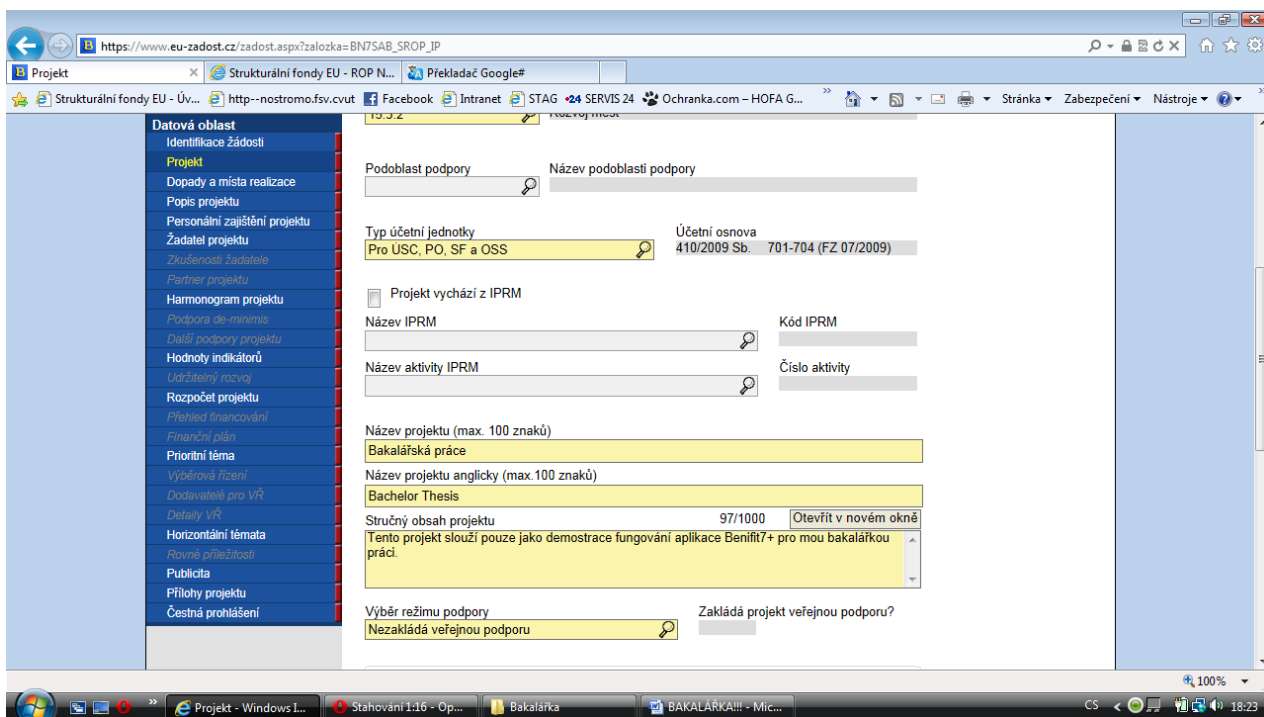
V datové oblasti nalevo jsem dále pokračovala ve vyplňování příslušných formalit.

Obrázek 9: Informace o projektu

Zdroj: Vlastní zpracování z <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

Pokračovala jsem ve vyplňování. V této části jsem musela vyplnit prioritní osu, oblast podpory, typ účetní jednotky, název projektu, název projektu anglicky, stručný obsah projektu a výběr režimu podpory.

Obrázek 10: Informace o projektu

Zdroj: Vlastní zpracování z <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

Vše jsem poctivě uložila a pokračovala dále. V dopadech a místní realizaci jsem si vybrala město Benešov, které jsem zvolila a vše uložila. Následně jsem musela vyplnit ještě kolonky ohledně žadatele projektu, prioritní téma, hodnoty indikátorů, rozpočet projektu, horizontální témata, publicita, přílohy projektu a čestné prohlášení.

Na ukázkou dokládám ještě několik snímků. Tento je z personálního zajištění.

The screenshot shows a web browser window with the URL https://www.eu-zadost.cz/zadost.aspx?zalozka=BN7SAB_SROP_IP_35. The page title is 'Personální zajištění projektu'. The left sidebar contains a navigation menu with the following items: Tisk, Datová oblast, Identifikace žádosti, Projekt, Dopady a místa realizace, Popis projektu, **Personální zajištění projektu**, Žadatel projektu, Zkušenosti žadatele, Partner projektu, Harmonogram projektu, Podpora de-minimis, Další podpory projektu, Hodnoty indikátorů, Udržitelný rozvoj, Rozpočet projektu, Přehled financování, Finanční plán, Prioritní téma, Výšerová řízení, Dodavatelé pro VR, Detaily VR, Horizontální témata, Rovně přiléhavost, Publicita, Přílohy projektu, Čestná prohlášení.

The main content area contains the following form fields:

- Titul před jménem:
- Příjmení: Jméno: Titul za jménem:
- Funkce v rámci projektového týmu:
- Název organizace:
- Funkce v rámci organizace:
- Zapojení člena při přípravě projektu: [Otevřít v novém okně](#)
- Zapojení člena při realizaci projektu: [Otevřít v novém okně](#)
- Zapojení člena při udržitelnosti projektu: [Otevřít v novém okně](#)
- Popis zkušeností s relevantními projekty a aktivitami: [Otevřít v novém okně](#)

Obrázek 11: Personální zajištění projektu

Zdroj: Vlastní zpracování z <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

Po vyplnění veškerých formalit uživatel aplikace, který má opravdu zájem požádat o dotaci (podrobné specifiky mého „projektu“ už jsem vyplnit bohužel nedokázala), si může nechat celý formulář zkontrolovat aplikací. Po úspěšné kontrole bych zvolila kolonku „Finalizace“, kterou by se můj „projekt“ odeslal k vyhodnocení.

Za závěr bych řekla, že systém je velice přehledný a myslím, že i úplný laik by se v něm měl vyznat, nehledě na to, že celou aplikaci mě doprovázela nápověda. Systém je i velice úhledně zpracován, takže jsem nikde nebloudila a hned našla to, co jsem potřebovala. Vyplnění formuláře, podle mého názoru (s předem připravenými údaji samozřejmě), nezabere déle než jednu hodinu.

5.3 Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Čechy

V této kapitole rozeberu regionální operační program regionu soudržnosti Střední Čechy. Zaměřím se na Strukturu tohoto regionálního operačního programu a hlavně na stav čerpání finančních prostředků ROP Střední Čechy.

Jak jsem již uvedla v kapitole Struktura operačních programů, tento program je zaměřen na rozvoj regionální dopravní infrastruktury, zvýšení atraktivity regionu a návštěvnosti turistů, zlepšení kvality života ve městech i na venkově prostřednictvím úpravy veřejných prostranství a zkvalitnění veřejných služeb. ROP Střední Čechy je financován z ERDF. Z územního hlediska jsou intervence ROP Střední Čechy zaměřeny na celý region soudržnosti Střední Čechy. [28]

Tabulka 10: Struktura ROP Střední Čechy

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Podíl na celkové alokaci
1	Doprava	41,6 %
1.1	Regionální dopravní infrastruktura	31,2 %
1.2	Udržitelné formy veřejné dopravy	10,4 %
2	Cestovní ruch	18,0 %
2.1	Podnikatelská infrastruktura a služby cestovního ruchu	5,4 %
2.2	Veřejná infrastruktura a služby cestovního ruchu	10,8 %
2.3	Propagace a řízení turistických destinací Středočeského kraje	1,8 %
3	Integrovaný rozvoj území	37,0 %
3.1	Rozvoj regionálních center	7,4 %
3.2	Rozvoj měst	18,5 %
3.3	Rozvoj venkova	11,1 %
4	Technická pomoc	3,4 %
4.1	Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu	1,9 %
4.2	Informovanost a publicita programu	0,5 %
4.3	Zvýšení absorpční kapacity	1,0 %

Zdroj: Programový dokument ROP Střední Čechy

Od počátku programovacího období bylo k 3. únoru 2012 podáno celkem 1447 žádostí v hodnotě 29,5 mld. Kč. S příjemci bylo sepsáno 573 Smluv o poskytnutí dotace v celkové hodnotě 13,8 mld. Kč. Ke stejnému datu bylo příjemcům na jejich účty proplaceno 7,0 mld. Kč a 334 projektů v hodnotě 6,2 mld. Kč bylo finančně ukončeno. Dále bylo k 3. únoru 2012 vyřazeno z administrace celkem 723 žádostí v celkové hodnotě 13,0 mld. Kč. Z celkového počtu žádostí tak bylo vyřazeno 50,0 %. [28]

Tabulka 11: Údaje o projektech ROP Střední Čechy

Prioritní osa	Podané žádosti		Vyřazené žádosti		Podepsané smlouvy		Finančně ukončené projekty	
	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč
-	a	b	c	d	-	-	-	-
1.1	141	4 897,2	36	806,9	93	3 592,6	35	1 522,2
1.2	80	1 796,6	20	474,2	18	1 466,6	18	263,5
1	221	6 693,8	56	1 281,1	127	5 059,2	53	1 785,7
2.1	159	3 533,0	133	2 741,6	18	466,0	7	181,1
2.2	93	2 277,9	57	1 088,6	35	1 136,6	20	525,6
2.3	72	376,5	38	128,9	29	208,1	13	58,4
2	324	6 187,5	228	3 959,1	82	1 810,7	40	765,1
3.1	40	2 211,2	4	1 122,3	24	572,1	16	185,4
3.2	256	6 525,3	102	1 982,4	126	3 743,7	85	1 849,6
3.3	545	7 415,4	333	4 607,5	162	2 238,5	104	1 327,1
3	841	16 151,9	439	7 712,1	312	6 554,3	205	3 362,1
4.1	48	396,4	0	0,0	41	328,7	28	242,3
4.2	8	39,0	0	0,0	7	30,0	5	17,7
4.3	5	45,0	0	0,0	4	44,5	3	43,5
4	61	480,4	0	0,0	52	403,3	36	303,5
ROP SČ	1 447	29 513,6	723	12 952,3	573	13 827,4	334	6 216,4

Zdroj: Měsíční monitorovací zpráva – leden 2012

Tabulka 12: Údaje o stavu čerpání finančních prostředků ROP Střední Čechy

Prioritní osa	Celková alokace podpory	Podané žádosti		Podepsané smlouvy		Proplacené prostředky příjemcům	
		mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%
-	A	b	b/a	c	c/a	D	d/a
1.1	4 956,3	4 897,2	98,8	3 592,6	72,5	1 661,9	33,5
1.2	1 728,1	1 796,6	104,0	1 466,6	84,9	280,3	16,2
1	6 684,5	6 693,8	100,1	5 059,2	75,7	1 942,2	29,1
2.1	739,3	3 533,0	477,9	466,0	63,0	178,9	24,2
2.2	1 476,5	2 277,9	154,3	1 136,6	77,0	755,6	51,2
2.3	245,6	376,5	153,3	208,1	84,7	79,7	32,5
2	2 461,4	6 187,5	251,4	1 810,7	73,6	1 014,2	41,2
3.1	1 227,3	2 211,2	180,2	572,1	46,6	229,4	18,7
3.2	3 698,9	6 525,3	176,4	3 743,7	101,2	2 037,7	55,1
3.3	2 337,1	7 415,4	317,3	2 238,5	95,8	1 487,1	63,6
3	7 263,2	16 151,9	222,4	6 554,3	90,2	3 754,2	51,7
4.1	452,5	396,4	87,6	328,7	72,7	258,3	57,1
4.2	56,5	39,0	69,1	30,0	53,1	17,6	31,1
4.3	52,9	45,0	85,0	44,5	84,1	31,7	59,9
4	561,9	480,4	85,5	403,3	71,8	307,6	54,7
ROP SČ	16 951,0	29 513,6	173,9	13 827,4	81,5	7 018,1	41,4

Zdroj: Měsíční monitorovací zpráva – leden 2012

5.4 Regionální operační program regionu soudržnosti Severovýchod

V této podkapitole rozeberu strukturu regionálního operačního programu, realizaci programu a údaje o stavu čerpání finančních prostředků ROP Severovýchod obdobně jako u regionu soudržnosti Střední Čechy.

Tento ROP se soustředí na zkvalitnění dopravní infrastruktury a zlepšení dostupnosti celého území regionu, na rozvoj městských oblastí a zvýšení přitažlivosti venkovských oblastí, rozvoj podnikatelské infrastruktury a na zvyšování kvality služeb v oblasti cestovního ruchu. ROP Severovýchod je financován z ERDF. Z územního hlediska jsou intervence ROP Severovýchod zaměřeny na celý region soudržnosti Severovýchod, tedy na Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj. [28]

Tabulka 13: Struktura ROP severovýchod

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Podíl na celkové alokaci
1	Rozvoj dopravní infrastruktury	37,0 %
1.1	Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury	22,5 %
1.2	Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území	12,6 %
1.3	Rozvoj mezinárodních letišť	1,9 %
2	Rozvoj městských a venkovských oblastí	34,0 %
2.1	Rozvoj regionálních center	13,3 %
2.2	Rozvoj měst	13,9 %
2.3	Rozvoj venkova	6,8 %
3	Cestovní ruch	22,0 %
3.1	Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu	20,2 %
3.2	Marketingové a koordinační aktivity v oblasti cestovního ruchu	1,8 %
4	Rozvoj podnikatelských aktivit	4,0 %
4.1	Podpora rozvoje infrastruktury pro podnikání	3,4 %
4.2	Podpora rozvoje spolupráce se středními školami a učilišti, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce, rozvoj inovačních aktivit v regionu	0,6 %
5	Technická pomoc	3,0 %
5.1	Podpora aktivit spojených s realizací a řízením ROP	2,7 %
5.2	Podpora absorpční kapacity regionu NUTS II Severovýchod	0,3 %

Zdroj: Programový dokument ROP Severovýchod

Od počátku programovacího období bylo k 3. únoru 2012 podáno celkem 1171 žádostí v hodnotě 38,8 mld. Kč. S příjemci bylo podepsáno 553 Smluv o poskytnutí dotace v celkové hodnotě 18,8 mld. Kč. Ke stejnému datu bylo příjemcům na jejich účty proplaceno 11,6 mld. Kč a 317 projektů v hodnotě 8,6 mld. Kč bylo finančně ukončeno. K 3. únoru 2012 bylo vyřazeno z administrace celkem 587 žádostí v celkové hodnotě 17,0 mld. Kč. Z celkového počtu podaných žádostí tak byla vyřazena polovina žádostí, přesněji 50,1%. [28]

Tabulka 14: Údaje o projektech ROP Severovýchod

Prioritní osa	Podané žádosti		Vyřazené žádosti		Podepsané smlouvy		Finančně ukončené projekty	
	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč
-	a	b	c	d		-	-	-
1.1	73	4 025,2	3	240,5	70	3 703,1	49	2 340,1
1.2	51	4 434,6	18	845,3	33	3 435,3	18	622,7
1.3	1	252,0	0	0,0	1	236,2	0	0,0
1	125	8 711,8	21	1 085,8	104	7 374,5	67	2 962,8
2.1	26	1 879,6	2	533,3	21	1 254,2	5	129,9
2.2	194	9 769,3	104	4 445,8	65	3 147,1	53	2 520,7
2.3	268	5 394,5	167	3 726,8	101	1 613,1	88	1 248,1
2	488	17 043,4	273	8 705,9	187	6 014,4	146	3 898,8
3.1	376	10 994,3	251	6 623,7	122	3 976,9	39	1 158,5
3.2	66	455,2	17	163,8	49	272,1	12	83,6
3	442	11 449,5	268	6 787,4	171	4 249,1	51	1 242,1
4.1	31	775,1	14	311,5	17	429,7	6	131,6
4.2	47	312,9	11	62,8	36	242,1	15	69,6
4	78	1 088,0	25	374,3	53	671,8	21	201,2
5.1	37	478,0	0	0,0	37	403,8	32	263,2
5.2	1	56,3	0	0,0	1	56,2	0	0,0
5	38	534,3	0	0,0	38	460,0	32	263,2
ROP SV	1 171	38 826,9	587	16 953,5	553	18 769,8	317	8 568,1

Zdroj: Měsíční monitorovací zpráva – leden 2012

Tabulka 15: Údaje o stavu čerpání finančních prostředků ROP Střední Čechy

Prioritní osa	Celková alokace podpory	Podané žádosti		Podepsané smlouvy		Proplacené prostředky příjemcům	
		mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%
-	A	b	b/a	c	c/a	d	d/a
1.1	4 507,8	4 025,2	89,3	3 703,1	82,1	3 340,0	74,1
1.2	2 548,1	4 434,6	174,0	3 435,3	134,8	927,2	36,4
1.3	242,1	252,0	104,1	236,2	97,6	4,9	2,0
1	7 298,1	8 711,8	119,4	7 374,5	101,0	4 272,1	58,5
2.1	2 582,9	1 879,6	72,8	1 254,2	48,6	360,8	14,0
2.2	3 440,8	9 769,3	283,9	3 147,1	91,5	2 916,1	84,8
2.3	1 320,3	5 394,5	408,6	1 613,1	122,2	1 398,8	105,9
2	7 344,0	17 043,4	232,1	6 014,4	81,9	4 675,7	63,7
3.1	3 643,2	10 994,3	301,8	3 976,9	109,2	1 837,4	50,4
3.2	325,4	455,2	139,9	272,1	83,6	116,5	35,8
3	3 968,5	11 449,5	288,5	4 249,1	107,1	1 953,9	49,2
4.1	417,7	775,1	185,5	429,7	102,9	202,6	48,5
4.2	358,7	312,9	87,2	242,1	67,5	76,8	21,4
4	776,5	1 088,0	140,1	671,8	86,5	279,4	36,0
5.1	531,8	478,0	89,9	403,8	75,9	363,6	68,4
5.2	55,0	56,3	102,2	56,2	102,2	26,1	47,5
5	586,8	534,3	91,0	460,0	78,4	389,7	66,4
ROP SV	19 973,9	38 826,9	194,4	18 769,8	94,0	11 570,8	57,9

5.5 Komparace regionů NUTS II Severovýchod a NUTS II Střední Čechy

V této kapitole vycházím z údajů z tabulek v minulých dvou podkapitolách. Zaměřím se na komparaci regionu NUTS II Střední Čechy a NUTS II Severovýchod. První věc, co mě zajímala, byla, jak je na tom každý region rozlohou a co do počtu obyvatel. Zjistila jsem, že NUTS II Střední Čechy má rozlohu 11 015 km² o 1 251 801 obyvatel. NUTS II Severovýchod má rozlohu 12 440 km² o 1 526 846 obyvatel. Z těchto čísel vyplývá, že NUTS II Severovýchod (jelikož se skládá z Pardubického kraje, Libereckého kraje a Královéhradeckého kraje, zato NUTS II Střední Čechy se skládá pouze ze Středočeského kraje) je o 1 425 km² větší a má o 275 045 obyvatel více než NUTS II Střední Čechy. Dalo by se tedy předpokládat, že NUTS II Severovýchod bude mít podaných více žádostí o dotaci na projekty než NUTS II Střední Čechy. I fakt, že NUTS II Střední Čechy mají 4 prioritní osy s 11 oblastmi podpory a NUTS II Severovýchod má prioritních os 5 s 12 oblastmi podpory by tomuto nasvědčoval. Opak je ale pravou. [rozlohu a počet obyvatel jsem čerpala ze zdrojů: 17 a 19]

V NUTS II Střední Čechy bylo podáno 1 447 žádostí o celkové hodnotě 29 513,6 mil. Kč, v NUTS II Severovýchod bylo podáno žádostí 1 171 na celkovou částku 38 826,9 mil. Kč. NUTS II Střední Čechy tedy od začátku období 2007 – 2013 do ledna roku 2012 podalo o 276 žádostí, tj. 19,1 %, více než NUTS II Severovýchod. Z těchto čísel plyne, že NUTS II Střední Čechy má sice více podaných žádostí na projekty než NUTS II Severovýchod, ale NUTS II Severovýchod má očividně tyto budoucí projekty více finančně náročné. NUTS II Severovýchod má tedy projekty finančně vyšší o částku 9 313,3 mil. Kč.

Za období 2007 – 2013, od roku 2007 do ledna 2012, bylo v NUTS II Střední Čechy vyřazeno celkem 723 žádostí s celkovou hodnotou 12 952,3 mil. Kč, zato v NUTS II Severovýchod bylo žádostí vyřazeno 587 s celkovou hodnotou 16 953,5. Tzn. Že NUTS II Střední Čechy mají o 136, tj. 18,8 %, více vyřazených žádostí. I přesto, že NUTS II Střední Čechy má více vyřazených žádostí, je finanční částka těchto žádostí menší, než v NUTS II Severovýchod. Ten sice má žádostí vyřazeno méně, ale s vyšší finanční částkou. Konkrétně je tato částka nižší o 4 001,2 mil. Kč.

V tomto období bylo také podepsáno 573 smluv o celkové částce 13 827,4 mil. Kč za NUTS II Střední Čechy a 553 smluv o celkové hodnotě 18 769,8 mil. Kč za NUTS II

Severovýchod. Tím pádem bylo tedy za NUTS II Střední Čechy podepsáno o 20, tj. 3,5 % smluv více, než za NUTS II Severovýchod. Jak si lze tedy všimnout, za NUTS II Střední Čechy bylo podepsáno více smluv, ale i když jich bylo podepsáno více, částka na uskutečnění projektů je nižší, a to konkrétně o 4 942,4 mil. Kč.

Nejdůležitější však podle mě jsou finančně ukončené projekty. Těch od počátku roku 2007 do konce ledna 2012 bylo v NUTS II Střední Čechy finančně ukončeno 334 o celkové částce 6 216,4 mil. Kč. Za NUTS II Severovýchod bylo finančně ukončeno 317 smluv o celkové hodnotě 8 568,1 mil. Kč. Na to, že v NUTS II Severovýchod bylo finančně ukončeno o 17 smluv méně, tj. o 5,1%, byly projekty financovány vyšší částkou než projekty NUTS II Střední Čechy a to o 2 351,7 mil. Kč.

Jak je každému jasné programovací období 2007 – 2013, trvá 7 let. Shrnu-li to, za NUTS II Střední Čechy a NUTS II Severovýchod bylo podáno od začátku tohoto období 2 618 žádostí o hodnotě 68 340,5 mil. Kč. V lednu tohoto roku (2012) bylo finančně ukončeno za tyto dva regiony soudržnosti pouze 651 smluv o celkové částce 14 784,5 mil. Kč. Z toho tedy plyne, že rozdíl mezi podanými žádostmi a finančně ukončenými projekty je obrovský – konkrétně tento rozdíl činí 53 556 mil. Kč. Takže od začátku programovacího období po leden 2012 bylo uskutečněno pouze 21,63 % projektů. Tento fakt je podle mě velice alarmující, vzhledem k tomu, že toto programovací období bude brzy končit.

ZÁVĚR

Psaní mé bakalářské práce mě utvrdilo v tom, že Evropské unie umí opravdu i pomáhat. Bohužel mě nemile překvapil fakt, že od počátku programovacího období, tj. od roku 2007 do ledna 2012 bylo finančně ukončeno pouho pouhých 21,63 % projektů v těchto dvou mnou sledovaných regionech soudržnosti.

21,63 % je sice velice malé číslo a ke 100 % má ještě dost daleko, ale na vině není ani tak Evropská unie, jako nepružnost našich úřadů.

Za období 2007 – 2013 jsme díky těmto dotacím dosáhli zlepšení naší životní úrovně v regionech a stejně tak i zlepšení naší konkurenceschopnosti v Evropě.

Evropská unie nám finančně pomáhá v oblasti dopravy, kultury, školství, zaměstnanosti, bydlení, volného času, cestovního ruchu a územního rozvoje.

Mě velice zaujal projekt z ROP NUTS II Střední Čechy – Krajinou Karla IV., který má za úkol propagovat krajinu v oblasti Karlštejna pomocí propagačních materiálů. Chce poukázat na to, že to není pouze drahá lokalita, ale že celá oblast Karlštejska je krásná a stojí za to v ní strávit více času, než jenom cestou na hrad a zpátky.

Další dle mého názoru velice zajímavý projekt je TURINKA 2009, která je také zaměřená na oblast Karlštejska. Konkrétně si dává za úkol zlepšení turistických stezek.

V městě Jaroměř díky dotacím vzniklo nové volnočasové sportovní centrum, které tvoří lehkootletický stadion, otevřený plavecký areál a zimní krytý stadion. Obyvatelé Jaroměře tedy díky dotacím od Evropské unie mohou trávit svůj volný čas příjemněji.

Dotaci lze tedy získat téměř na všechno. Avšak otázkou zůstává, zda finanční prostředky z Evropské unie jsou efektivně využívány, zda některé projekty nejsou nadhodnoceny. Efektivní byly dle mého názoru předstupní nástroje, jelikož finanční prostředky byly přímo kontrolovány Evropskou komisí. Zato dnešní kontrolu efektivního využívání finančních prostředků má na starosti více orgánů, například Ministerstvo financí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Evropská komise, příslušné finanční úřady, oprávněné orgány státní správy, Nejvyšší kontrolní úřad aj. Díky této roztržitěné kontrole dle mého názoru může docházet k neefektivnosti, jelikož komunikace mezi všemi těmito orgány nemůže být dostačující.

Velice mě potěšilo, že aplikace na podání žádostí o dotaci – Benefit7+ se dá opravdu na webových stránkách všech regionálních operačních programů velmi dobře dohledat a práce s ním je snadnější, než jsem čekala. Aplikace tedy dle mého názoru neznevýhodňuje

počítačově méně gramotné osoby. Ovšem na druhou stranu vypracovat správně a efektivně projekt dá velkou práci. Proto si většina fyzických a právnických osob na tuto práci najímá experty, kteří to za ně zpracují a dotyčné fyzické či právnické osoby zpracovaný projekt pouze zadají do aplikace.

Téma mé Bakalářské práce mě obohatilo o nové a velice zajímavé informace a vůbec by mi nevadilo do budoucna pracovat v této problematice.

POUŽITÉ ZDROJE

- [1] *Abeceda fondů Evropské unie 2007 - 2013*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007. 30 s.
- [2] *Evropská unie regionům*. Praha: Delegace Evropské komise v České republice, 2002. 46 s. ISBN 80-238-8523-5.
- [3] HALÁSKOVÁ, Martina. *Využívání předvstupních fondů EU pro potřeby regionů soudružnosti*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2003. 140 s. ISBN 80-248-0395.
- [4] CHRŽOVÁ, Jana, et al. *Jak na to? aneb jak si "sáhnout" na finanční prostředky z Evropské unie určené pro venkovské oblasti/regiony*. Praha: Český svaz žen, 2007. 64 s. Sešit číslo 12.
- [5] Operační program meziregionální spolupráce. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f7d48c79-532a-407a-b373-95bd79035231/OP-Meziregionalni-spoluprace>
- [6] Operační program Nadnárodní spolupráce. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/ca5092c2-d340-4a3a-b120-d96f659c03d0/OP-Nadnarodni-spoluprace>
- [7] Operační program Praha Adaptabilita. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/575b6253-c04f-4eba-818f-acaecd7aa003/OP-Praha-Adaptabilita>
- [8] Operační program Praha Konkurenceschopnost. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/df7c5155-012e-4b0e-8251-6b53f1495fdd/OP-Praha-Konkurenceschopnost>
- [9] Programy 2004 - 2006. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006>
- [10] Programy 2007 - 2013. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>
- [11] *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2004. 145 s. ISBN 80-239-3285-3.

- [12] PŘICHYSTAL, Aleš. *Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb jak uvařit dobrý projekt*. Nymburk: VEGA-L, 2008. 156 s. ISBN 978-80-86757-94-0.
- [13] *Regiony NUTS v Evropské unii*. Praha: Český statistický úřad, 2006. 142 s. ISBN 80-250-1212-3.
- [14] ROP NUTS II Jihovýchod. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/5cda7326-fe7e-4661-98d5-6570f27a0f55/ROP-NUTS-II-Jihovychod>
- [15] ROP NUTS II Jihozápad. *Fondy evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/0a684fe1-a4b3-4e94-9ba9-844af71e0636/ROP-NUTS-II-Jihozapad>
- [16] ROP NUTS II Moravskoslezsko. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/3fceee7b-5ca8-459a-afa3-a035841a7b70/ROP-NUTS-II-Moravskoslezsko>
- [17] ROP NUTS II Střední Čechy. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/8ed7c981-46d9-4c32-9b99-07a8b52f5cb2/ROP-NUTS-II-Stredni-Cechy>
- [18] ROP NUTS II Střední Morava. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d67b43ba-143b-4541-9624-8f9943ac3c15/ROP-NUTS-II-Stredni-Morava>
- [19] ROP NUTS II Severovýchod. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/64ffb8d7-0810-441d-83c2-fd13710eedb3/ROP-NUTS-II-Severovychod>
- [20] ROP NUTS II Severozápad. *Fondy Evropské unie* [online]. 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/594f37fe-8c48-41c7-a5c9-f785f70f3a63/ROP-NUTS-II-Severozapad>
- [21] RYDVALOVÁ, Petra, Magdalena ZBRÁNKOVÁ a Miroslav ŽIŽKA. *Regionální disparity a jejich řešení*. Brno: Tribun EU s. r. o., 2009. ISBN 978-80-87184-08-0.
- [22] SODOMKA, Vladimír, et al. *Průvodce fondy EU pro neziskové organizace: Cesta labyrintem financování EU*. Praha: Nadace rozvoje občanské společnosti, 2003. 232 s.
- [23] VILAMOVÁ, Šárka. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie: praktický průvodce*. Praha: GRADA Publishing; a. s., 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X.

- [24] VILAMOVÁ, Šárka. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. Praha: GRADA Publishing; a. s., 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0.
- [25] *Www.czso.cz* [online]. 2007-12-03 [cit. 2011-09-28]. Vymezení územních jednotek NUTS v ČR pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby EU. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vymezeni_uzemnich_jednotek_nuts_v_cr_pro_potreby>.
- [26] *Www.strukturalni-fondy.cz* [online]. 2009 [cit. 2011-10-06]. Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF - European Agricultural Guidance and Guarantee Fund). Dostupné z WWW: <[http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/E/Evropsky-zemedelsky-podpurny-a-zarucni-fond-\(EAGGF\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/E/Evropsky-zemedelsky-podpurny-a-zarucni-fond-(EAGGF))>.
- [27] *Www.strukturalni-fondy.cz* [online]. 2009 [cit. 2011-09-29]. Regionální politika EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>.
- [28] *Www.strukturalni-fondy.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-03-22]. Aktuální stav čerpání. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Stav-cerpani>